

The Relationship between Corporate Social Responsibility and Financial Statements Comparability with an Emphasis on the Role of Institutional Ownership

*Ghader Babaei**

*Asgar Pakmaram***

*Younes Badavar Nahandi****

*Nader Rezaei*****

Abstract

Objective: Comparability is a basic characteristic of financial statements that enables users to identify similarities in and differences between two sets of economic phenomena. Given that comparability is different from other qualitative characteristics of financial statements, doubt remains whether the existing evidence between corporate social responsibility and financial reporting quality continues to persist in the context of financial statements comparability. Positive corporate social responsibility performance reflects managers' ethics and integrity from the stakeholder theory perspective. On this basis, firms with positive corporate social responsibility performance have high compliance incentives to adhere to accounting standards and tend to provide comparable financial statements. The main aim of this study is to determine the relationship between corporate social responsibility performance and financial statements comparability, with an emphasis on the role of institutional ownership among Tehran Stock Exchange (TSE) listed companies using a statistical sample of 185 firms for the period of 2011-2020.

Method: In this study, the comparability of financial statements is measured based on a Babaei et al (2021) empirical methodology based on relative valuation theory and corporate social responsibility performance is also measured from the model of El Ghouli et al. (2011) with the approach of Wang et al. (2020). In this study, multiple regression and Kramer Z test have been used to test the research hypotheses.

Abstract

Results: The results of this study show that the financial statements comparability significantly increases by enhancing positive corporate social responsibility performance, and also this positive relation is more intense for high institutional ownership firms. The findings also show a negative relationship between inferior adverse social responsibility performance and financial statements comparability, and also this negative relation is more intense for high institutional ownership firms. Also, the results of the research have been confirmed by using the [De Franco et al \(2011\)](#) measurement model of the financial statements comparability in the robustness tests of the findings.

Conclusion: This study adds to the accounting literature by identifying the determinants of financial statements comparability. In summary, our findings are consistent with the notion that firms with positive corporate social responsibility performance (adverse corporate social responsibility performance) tend to have high (minimal) compliance incentives to adhere to accounting standards and are less (often) involved in managerial opportunistic activities, thereby resulting in high (low) financial statements comparability. Also, institutional owners, as one of the most important mechanisms of corporate governance, strengthens the relationship between corporate social responsibility and financial statements comparability. Positive corporate social responsibility performance can also establish or maintain a positive reputation for firms and prevent them from engaging in reputation-damaging activities.

Keywords: *Corporate Social Responsibility Performance, Financial Statements Comparability, Institutional Ownership.*

Paper Type: *Research Paper.*

Citation: Babaei, Gh., Pakmaram, A., Badavar Nahandi, Y., Rezaei, N. (2021). The relationship between corporate social responsibility and financial statements comparability with an emphasis on the role of institutional ownership. *Journal of Accounting Knowledge*, 12(4), 43-66 [In Persian].

ارتباط مسئولیت پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی با تأکید بر نقش سهام‌داران نهادی

قادر بابایی*

عسگر پاک‌مرام**

یونس بادآور نهندی***

نادر رضایی****

چکیده

هدف: بر اساس نظریه ذینفعان، شرکت‌هایی که عملکرد مطلوبی در ایفاء مسئولیت‌پذیری اجتماعی دارند، انگیزه بیشتری برای رعایت استانداردهای حسابداری داشته و تمایل بیشتری به ارائه صورت‌های مالی قابل مقایسه دارند. هدف اصلی این پژوهش، تعیین ارتباط بین عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی با قابلیت مقایسه صورت‌های مالی با تأکید بر نقش مالکیت سهام‌داران نهادی است.

روش: در این پژوهش برای سنجش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی الگوی تجربی مبتنی بر نظریه ارزش‌گذاری نسبی بابایی و همکاران (۱۳۹۹) استفاده شده است. برای آزمون فرضیه‌های پژوهش نیز از رگرسیون چند متغیره و آزمون کرامر استفاده شد.

یافته‌ها: یافته‌های پژوهش نشان می‌دهند؛ بین عملکرد مطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی ارتباط مثبت وجود دارد و این ارتباط در شرکت‌های با مالکیت نهادی بالاتر، تشدید می‌شود. همچنین یافته‌ها نشان می‌دهند بین عملکرد نامطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی ارتباط منفی وجود داشته و این ارتباط در شرکت‌های با مالکیت نهادی بالاتر، تشدید می‌شود. همچنین نتایج پژوهش با استفاده از الگوی اندازه‌گیری قابلیت مقایسه صورت‌های مالی دیفرانکو و همکاران (۲۰۱۱) در بخش آزمون استحکام یافته‌ها نیز تأیید می‌شود.

مجله دانش حسابداری، دوره دوازدهم، ش ۴، پیاپی ۴۷، صص. ۶۶-۴۳.

* دانشجوی دکتری گروه حسابداری، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران. (babaei.g@iaut.ac.ir) (وایانامه).

** نویسنده مسئول، دانشیار گروه حسابداری، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران. (pakmaram@bonabiau.ac.ir) (وایانامه).

*** دانشیار گروه حسابداری، واحد تبریز، دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز، ایران. (badavarnahandi@iaut.ac.ir) (وایانامه).

**** استادیار گروه حسابداری، واحد بناب، دانشگاه آزاد اسلامی، بناب، ایران. (nader.rezaei@bonabiau.ac.ir) (وایانامه).

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۲/۱۰ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۳/۳۰

ناشر: دانشکده مدیریت و اقتصاد، دانشگاه شهید باهنر کرمان.

نتیجه‌گیری: به طور خلاصه نتیجه گرفته می‌شود که شرکت‌های با عملکرد مطلوب (نامطلوب) در مسئولیت‌پذیری اجتماعی بیشتر (کمتر) تمایل برای رعایت استانداردهای حسابداری داشته و کمتر (بیشتر) درگیر رفتارهای فرصت طلبانه مدیریتی می‌باشند؛ در نتیجه سطح قابلیت مقایسه صورت‌های مالی آنها بالا (پایین) خواهد بود. مالکیت سهام‌داران نهادی نیز به عنوان یک سازکار مهم حاکمیت شرکتی، ارتباط مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی را تقویت می‌کند.

واژه‌های کلیدی: عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی، قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، مالکیت سهام‌داران نهادی.

نوع مقاله: پژوهشی.

استناد: بابایی، قادر؛ پاک‌مرام، عسگر؛ بادآور نهندی، یونس؛ رضایی، نادر. (۱۴۰۰). ارتباط مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی با تأکید بر نقش سهام‌داران نهادی. *مجله دانش حسابداری*، ۱۲(۴)، ۶۶-۴۳.

مقدمه

سال‌های زیادی است که موضوع مسئولیت‌پذیری اجتماعی مورد توجه پژوهش‌های دانشگاهی قرار گرفته و مطالعات گسترده‌ای، اثرات واقعی عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها را مورد بررسی قرار داده‌اند. برای مثال، پژوهش‌گران نشان دادند مسئولیت‌پذیری اجتماعی هزینه سرمایه و هزینه معاملات درون گروهی را کاهش داده (الگول^۱ و همکاران، ۲۰۱۱؛ گائو^۲ و همکاران، ۲۰۱۴؛ گی و لئو^۳، ۲۰۱۵؛ گاس و رابرت^۴، ۲۰۱۱) و سطح بهینه ریسک‌پذیری و رتبه اعتباری را ارتقاء داده (عتیق^۵ و همکاران، ۲۰۱۳؛ دراگو^۶ و همکاران، ۲۰۱۹؛ هارجتو و لاکسمانا^۷، ۲۰۱۸) و منجر به افزایش کارایی سرمایه‌گذاری و اجتناب مالیاتی شرکت‌ها می‌شود (بنلیملیح و بیتار^۸، ۲۰۱۸؛ بهانداری و جاواخادزه^۹، ۲۰۱۷؛ دیویس^{۱۰} و همکاران، ۲۰۱۶، هوی^{۱۱} و همکاران، ۲۰۱۳؛ لانیس و ریچاردسون^{۱۲}، ۲۰۱۵). با این حال، مطالعات اندکی در حوزه نقش مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر کیفیت گزارش‌گری مالی انجام شده است. کیفیت صورت‌های مالی برای استفاده‌کنندگان آن از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است زیرا درک بهتری از عملکرد شرکت بدست آمده و اتخاذ تصمیمات مناسب سرمایه‌گذاری شرکت را تسهیل می‌کند. به طور ویژه ادبیات موجود در وهله اول ارتباط بین عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی و ویژگی‌های کیفی گزارش‌گری مالی مانند مربوط بودن و منصفانه بودن صورت‌های مالی را مورد بررسی قرار داده است. برای مثال، پژوهش‌های قبلی تأثیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر شاخص‌هایی مانند مدیریت سود (کیم^{۱۳} و همکاران، ۲۰۱۲)، خطر سقوط قیمت سهام (کیم و همکاران، ۲۰۱۴)، دقت پیش‌بینی سود مدیریت (لی^{۱۴}، ۲۰۱۷) و تجدید ارائه صورت‌های مالی (وانس^{۱۵}، ۲۰۲۰) را بررسی کرده‌اند. این پژوهش در مسیری متفاوت بر ویژگی کیفی قابلیت مقایسه صورت‌های مالی که یکی دیگر از ویژگی‌های کیفی مهم صورت‌های مالی است، تمرکز دارد.

طبق تعریف هیئت استانداردهای حسابداری مالی^{۱۶} قابلیت مقایسه یکی از ویژگی‌های کیفی ارتقاء دهنده کیفیت صورت‌های مالی به شمار می‌رود که استفاده‌کنندگان را قادر می‌سازد تا شباهت‌ها و تفاوت‌های مربوط به عملکرد مالی واحدهای اقتصادی مختلف را بهتر شناسایی نمایند. همچنین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی هزینه کسب و پردازش اطلاعات را کاهش داده و کیفیت اطلاعات در دسترس استفاده‌کنندگان را ارتقاء می‌دهد (دیفرانکو^{۱۷} و همکاران، ۲۰۱۱؛

بارث^{۱۸} و همکاران، ۲۰۱۲؛ ژانگ^{۱۹}، ۲۰۱۸). برخلاف پژوهش‌های پیشین در مورد بررسی ارتباط بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی و معیارهای کیفیت گزارش‌گری مالی که مستقیماً میزان مربوط بودن و یا منصفانه بودن صورت‌های مالی یک شرکت را تعیین می‌کردند، برای سنجش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی که یک مفهوم نسبی و مقایسه‌ای است، حداقل اطلاعات دو شرکت یا دو دوره مالی مورد نیاز است (دیفرانکو و همکاران، ۲۰۱۱؛ اندراوز^{۲۰} و همکاران، ۲۰۱۸).

اندراوز و همکاران (۲۰۱۸) استدلال می‌کنند که مجاز بودن انتخاب رویه‌های مختلف حسابداری برای سنجش و گزارش وقایع اقتصادی منجر به کاهش سطح قابلیت مقایسه صورت‌های مالی می‌شود؛ در حالی که تاثیری بر سایر ویژگی‌های کیفی گزارش‌گری مالی همچون مربوط بودن و منصفانه بودن اطلاعات ندارد. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت جهت حرکت ویژگی کیفی قابلیت مقایسه صورت‌های مالی با سایر ویژگی‌های کیفی گزارش‌گری مالی لزوماً هم سو نمی‌باشد. با توجه به اینکه روند قابلیت مقایسه صورت‌های مالی با سایر خصوصیات کیفی صورت‌های مالی می‌تواند متفاوت باشد، در مورد تسری نتایج موجود بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی و کیفیت گزارش‌گری مالی به ویژگی کیفی قابلیت مقایسه صورت‌های مالی همچنان تردید جدی وجود دارد.

در مورد اندازه‌گیری مسئولیت‌پذیری اجتماعی، پژوهش‌های قبلی عموماً بر عملکرد مطلوب یا عملکرد کلی مسئولیت‌پذیری اجتماعی متمرکز شده‌اند (وانگ^{۲۱} و همکاران، ۲۰۲۰). با این وجود، مبانی نظری تفکیک تفاوت‌های بین عملکرد مطلوب و نامطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی را پیشنهاد می‌کنند (هسو^{۲۲} و همکاران، ۲۰۱۹؛ کوتچین و مون^{۲۳}، ۲۰۱۲). این مطالعه از چندین جهت به توسعه مبانی نظری کمک می‌کند. اول؛ در این مطالعه برای سنجش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی در کنار الگوی دیفرانکو و همکاران (۲۰۱۱) از الگوی بومی سنجش مبتنی بر نظریه ارزش‌گذاری نسبی استفاده شد. دوم؛ این پژوهش با بررسی نقش یکی از عوامل تعیین‌کننده قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، ادبیات نظری حسابداری مالی را توسعه می‌دهد. سوم؛ این مطالعه به درک اثرات عملکرد مطلوب و نامطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی به صورت تفکیک شده در داخل کشور کمک می‌کند.

مبانی نظری و تدوین فرضیه‌های پژوهش

مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی

تأثیر عملکرد مطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی از دو دیدگاه رقیب قابل تفسیر است. مدیران مطابق نظریه ذینفعان جهت تأمین منافع کلیه ذینفعان وظیفه اخلاقی دارند (چن^{۲۴} و همکاران، ۲۰۱۷؛ دونالدسون و پترسون^{۲۵}، ۱۹۹۵؛ فریمن^{۲۶}، ۲۰۱۰). مشارکت فعالانه در ایفاء مسئولیت‌پذیری اجتماعی نشان‌دهنده تلاش مدیران برای انجام فعالیت‌های مطلوب برای ذینفعان است که می‌تواند نشانگر اخلاق و صداقت آنها باشد. قودوس^{۲۷} و همکاران (۲۰۱۱) دریافته‌اند مدیران ارشد اجرایی که به اخلاق و مسئولیت اجتماعی اهمیت ویژه‌ای می‌دهند، به طور چشم‌گیری تمایل به ایفاء مسئولیت‌های اجتماعی دارند. علاوه بر این، عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها می‌تواند منجر به نوعی شهرت و یا حفظ اعتبار و پیام مثبتی در مورد اعتبار آنها تلقی شود (لینچیکوم^{۲۸} و همکاران، ۲۰۱۰؛ وانگ و همکاران، ۲۰۲۰). بنابراین،

شرکت‌هایی که مسئولیت‌پذیری اجتماعی بالایی دارند تمایل دارند رفتاری صادقانه و قابل اعتماد داشته و مطیع قانون باشند و از رفتارهایی که به حسن شهرت آنها صدمه وارد می‌کند به شدت اجتناب کنند (کیم و همکاران، ۲۰۱۲). وانگ و همکاران (۲۰۲۰) اعتقاد دارد شرکت‌هایی که عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی برتری دارند تمایل بیشتری برای رعایت استانداردهای حسابداری دارند. با توجه به اینکه قابلیت مقایسه صورت‌های مالی دلیل اصلی توسعه استانداردهای حسابداری بوده (هیئت تدوین استانداردهای حسابداری مالی، ۱۹۸۰) و برای ذینفعان مهم است، این انتظار وجود دارد که بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی ارتباط مثبت وجود داشته باشد.

از منظر نظریه نمایندگی نیز ممکن است مدیران برای پیشبرد برنامه‌های شخصی یا پوشش رفتارهای فرصت‌طلبانه خود در عملکرد مطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی مشارکت داشته باشند (جنسن^{۲۹}، ۲۰۰۱؛ همینگ وی و مک لاگان^{۳۰}، ۲۰۰۴؛ پتروویتس^{۳۱}، ۲۰۰۶؛ سوروچا و تریو^{۳۲}، ۲۰۰۸؛ بن عمار و بلقاسم^{۳۳}، ۲۰۱۸). این موضوع منجر به ایجاد یک محیط عملیاتی و شیوه گزارش‌گری مالی نسبتاً متمایزی می‌شود که با وجه شباهت‌های ویژگی قابلیت مقایسه صورت‌های مالی در تضاد است (ژانگ، ۲۰۱۸). پتروویتس (۲۰۰۶) دریافتند سرمایه‌گذاری در مسئولیت‌پذیری اجتماعی یکی از ابزارهای اختیاری در دسترس مدیران جهت پوشش فعالیت‌های مربوط به مدیریت سود است. سوروچا و تریو (۲۰۰۸) شواهدی ارائه می‌دهند که نشان می‌دهد فعالیت‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی ممکن است بخشی از استراتژی جبهه‌گیری مدیریتی باشد. بنابراین، از منظر نظریه نمایندگی نیز انتظار ارتباط منفی بین عملکرد مطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی وجود دارد. به طور خلاصه، ارتباط نظری بین عملکرد مطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی قدری متناقض بوده و نیاز به بررسی بیشتر دارد.

لانگ و واشبرن^{۳۴} (۲۰۱۲) اعتقاد دارند که عملکرد نامطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی تأثیر متضاد اما قوی‌تری نسبت به عملکرد مطلوب آن بر اعتبار و عملکرد شرکت‌ها خواهد داشت. در پشتیبانی از این دیدگاه مطابق مبانی نظری علم روانشناسی نیز مردم نسبت به اطلاعات منفی واکنش عاطفی و شناختی قوی‌تری در مقایسه با اطلاعات مثبت نشان می‌دهند (بامیستر^{۳۵} و همکاران، ۲۰۰۱؛ وانگ و همکاران، ۲۰۲۰). دلیل آن این است که هدف از انجام رفتار خوب، تنها برآورده کردن انتظارات اجتماعی است (برینام^{۳۶}، ۱۹۷۲) اما در مقابل رفتارهای منفی و غیرهنجار ملموس بوده و امکان اندازه‌گیری نوع شخصیت افراد را به شکلی واقعی و مطلوب فراهم می‌کنند (ووجسکا^{۳۷} و همکاران، ۱۹۹۳). شواهد تجربی نشان می‌دهد عملکرد نامطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی دارای قدرت تبیین است (چاتیرجی^{۳۸} و همکاران، ۲۰۰۹). برخلاف عملکرد مطلوب در مسئولیت‌پذیری اجتماعی، عملکرد نامطلوب می‌تواند نشانگر اخلاق و صداقت پایین مدیران بوده (میشینا^{۳۹} و همکاران، ۲۰۱۲) و تأثیر منفی جدی‌تری بر اعتبار و عملکرد بلندمدت شرکت‌ها داشته باشد (لانگ و واشبرن، ۲۰۱۲؛ پرایس و سان^{۴۰}، ۲۰۱۷). شرکت‌های با عملکرد نامطلوب در مسئولیت‌پذیری اجتماعی به احتمال زیاد وارد رفتارهای فرصت‌طلبانه و غیراخلاقی شده (هوی و همکاران، ۲۰۱۳؛ کوه و تونگ^{۴۱}، ۲۰۱۳) و کیفیت افشاء پایین و پایداری سود بیشتری دارند (هسو و همکاران، ۲۰۱۹).

با توجه به اثرات منفی متعدد عملکرد نامطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر عملکرد بلندمدت شرکت‌ها، مدیران انگیزه بیشتری برای دستکاری در سود و ارتکاب رفتارهای فرصت‌طلبانه داشته و از این رو تمایل کمتری به رعایت دقیق استانداردهای حسابداری در تهیه صورت‌های مالی خواهند داشت. بدیهی است اینگونه شرکت‌ها نسبت به سایر شرکت‌ها فعالیت‌های مالی و شیوه گزارش‌گری متفاوتی داشته و سطح قابلیت مقایسه صورت‌های مالی آنها پایین خواهد بود (وانگ و همکاران، ۲۰۲۰). با این استدلال انتظار یک رابطه معکوس بین عملکرد نامطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی وجود دارد. با لحاظ نمودن مبانی نظری مطرح شده فرضیه اول پژوهش به شرح زیر است:

فرضیه اول: بین عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی رابطه وجود دارد.

نقش مالکیت سهام‌داران نهادی در تبیین ارتباط بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی

اگر شرکت‌ها خواهان حیاتی بلندمدت باشند، باید اهداف سودآوری و ثروت‌زایی خود را از طریق شیوه‌هایی دنبال کنند که برای جامعه قابل قبول باشد. پذیرش مسئولیت اجتماعی از سوی بنگاه‌ها، گامی اساسی در جهت ارتقای اعتماد عمومی سرمایه‌گذاران به بنگاه‌ها و نیز تشویق نیروی کار متخصص به همکاری با بنگاه‌های مسئولیت‌پذیر محسوب شده و درعین حال مصرف‌کنندگان را به مصرف کالا و خدمات تولیدی بنگاه‌های دارای سطح بالای مسئولیت‌پذیری اجتماعی تشویق می‌کند. مسئولیت‌پذیری اجتماعی در واقع نوعی سرمایه‌گذاری برای آینده به امید کسب مزیت رقابتی پایدار و بلندمدت است (وحیدی الیزایی، فخاری، ۱۳۹۴). یکی از سازوکارهایی که توسط سیاست‌گذاران اقتصادی و مالی در اغلب کشورها وضع شده تا همبستگی بین نتایج و عملکرد شرکت با تصمیم‌گیری و قضاوت مدیران به‌ویژه بعد از تقلب‌های حسابداری، کاهش یابد، سازوکارهای حاکمیت شرکتی است. مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت با استقرار سازوکارهای کلیدی حاکمیت شرکتی بهبود خواهد یافت (واعظ و همکاران، ۱۳۹۷). ترکیب بهینه سهام‌داران یا ساختار مالکیت یکی از سازوکارهای مهم حاکمیت شرکتی به شمار می‌رود (گیلان و استارکس ۴۲، ۲۰۰۳).

بر اساس نظریه فرضیه کارا سهام‌داران عمده، توان و انگیزه لازم را برای نظارت مؤثر بر هیئت مدیره دارند و می‌توانند با استفاده از این موقعیت در عزل و نصب مدیران و انتخاب رویه‌های حسابداری و گزارش‌گری مالی نقش موثری را ایفا کنند (واعظ و همکاران، ۱۳۹۷؛ مهرانی و همکاران، ۱۳۸۹). از سوی دیگر بر طبق فرضیه همسویی استراتژیک، گاهی ممکن است انتظارات سهام‌داران عمده با منافع مدیران گره خورده و به واسطه انطباق منافع این دو گروه، منافع سهام‌داران خرد نادیده گرفته شود. در صورت بروز چنین وضعیتی، آثار مفید مورد انتظار از اعمال نظارت مؤثر توسط سهام‌داران عمده بر مدیران، کاهش می‌یابد. در این حالت نوعی تضاد منافع بین سهام‌داران عمده و سایر مالکان مشاهده می‌شود که به دلیل قدرت تأثیرگذاری سهام‌داران عمده، این تعارض در نهایت به ضرر سهام‌داران دیگر خواهد بود. بنابراین، مطابق مبانی نظری پژوهش (مانند نویسی و نایکر^{۴۳}، ۲۰۰۶؛ کاپوپولوس و لازاری تو^{۴۴}، ۲۰۰۷؛ بیچرا^{۴۵}، ۲۰۰۸؛ ستایش و کاظم‌نژاد، ۱۳۸۹ و برادران حسن‌زاده و همکاران، ۱۳۹۱) می‌توان نتیجه گرفت حضور سهام‌داران نهادی اثرات دو سویه‌ای دارد. زیرا از یک سو انگیزه‌های نظارت بر عملکرد مدیران را تقویت کرده و در سوی دیگر، ممکن است به دلیل عدم انطباق منافع و اهداف

سهام‌داران عمده با منافع و اهداف سهام‌داران خرد، هزینه‌های کنترل و همسو کردن خواسته‌های سهام‌داران عمده با منافع سایر سهام‌داران افزایش یابد.

با توجه به ادبیات مطرح شده نتایج قدری متناقض بوده و نقش دقیق سهام‌داران نهادی در داخل کشور بر رابطه بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی مبهم بوده و برای همین منظور فرضیه دوم پژوهش به شرح زیر بیان می‌شود.

فرضیه دوم: مالکیت سهام‌داران نهادی بر رابطه بین عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی تأثیر دارد.

مروری بر پیشینه پژوهش

پارک و ها^{۴۶} (۲۰۲۰) در پژوهشی دریافته‌اند با بهبود مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها، شفافیت سود افزایش می‌یابد. وانگ و همکاران (۲۰۲۰) پژوهشی با عنوان مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی در کشور چین انجام داده‌اند. آن‌ها برای سنجش مسئولیت‌پذیری اجتماعی از شاخص اندازه‌گیری وسایت هکسن^{۴۷} و برای سنجش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی از الگوی دیفرانکو و همکاران (۲۰۱۱) استفاده کرده‌اند. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر سطح قابلیت مقایسه صورت‌های مالی تأثیر مثبتی دارد. یافته‌های پژوهش لی (۲۰۱۷) نیز نشان می‌دهد بین عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی و دقت پیش‌بینی سود مدیریت رابطه مثبتی وجود دارد که مطابق با این تصور است که مدیران برای رفع نگرانی‌های اخلاقی خود تمایل بیشتری به بهبود کیفیت افشاء اطلاعات مالی دارند.

استالینگز^{۴۸} (۲۰۱۷) در پژوهشی نشان دادند، محتوای اطلاعاتی سود در شرکت‌های با قابلیت مقایسه بالا، بهبود یافته و قابلیت مقایسه حسابداری سودمندی اطلاعات برای سرمایه‌گذاران در تصمیمات ارزش‌گذاری شرکت‌ها را افزایش می‌دهد. سون^{۴۹} (۲۰۱۶) در پژوهشی دریافته‌اند، با افزایش قابلیت مقایسه حسابداری، مدیریت سود واقعی افزایش یافته و مدیریت سود مصنوعی کاهش می‌یابد. کیم و همکاران (۲۰۱۴) استدلال می‌کنند که عملکرد مطلوب در حوزه مسئولیت‌پذیری اجتماعی تأثیر مستقیمی بر شفافیت گزارش‌گری مالی داشته و از این طریق ریسک سقوط قیمت سهام کاهش می‌یابد. آن‌ها همچنین نشان دادند شرکت‌هایی که به طور ویژه در حوزه مسئولیت‌پذیری اجتماعی عملکرد بهتری دارند تمایل کمتری به دستکاری در سود و ارتکاب رفتارهای فرصت‌طلبانه دارند. چوی و پای^{۵۰} (۲۰۱۱) در پژوهشی دریافته‌اند که شرکت‌های با تعهد اخلاقی بالاتر دارای مدیریت سود کمتر، گزارش سود محافظه‌کارانه‌تر و جریان نقد قابل پیش‌بینی تری هستند. چی^{۵۱} و همکاران (۲۰۰۸) با استفاده از سه معیار اندازه‌گیری مدیریت سود دریافته‌اند، مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر حداکثر سازی سود تأثیر مثبت داشته و هموارسازی و کمینه‌سازی سود را کاهش می‌دهد.

هاشمی دهچی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی با استفاده از الگوی دیفرانکو و همکاران (۲۰۱۱) در بازه زمانی ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۶ دریافته‌اند قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر مربوط بودن، تأثیر مثبت و معناداری داشته و زمانی که سرمایه‌گذاران متخصص زیاد هستند، تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر مربوط بودن اطلاعات حسابداری افزایش می‌یابد. علاوه بر این

یافته‌های آنها نشان داد، زمانی که عدم تقارن اطلاعاتی پایین است، تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر مربوط بودن اطلاعات حسابداری افزایش می‌یابد. فرجی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی با عنوان قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، رقابت بازار محصول و اجتناب مالیاتی دریافتند قابلیت مقایسه صورت‌های مالی به منزله یک سازوکار حاکمیتی، از رفتارهای فرصت طلبانه مدیران از جمله اجتناب مالیاتی ممانعت می‌کند. همچنین، یافته‌های این پژوهش نشان داد، ارتباط منفی بین قابلیت مقایسه و اجتناب مالیاتی در شرکت‌هایی شدت کمتری دارد که در صنایع با رقابت بالا فعالیت دارند. این نتیجه تأیید می‌کند فشار رقابتی، انگیزه مدیران را برای اجتناب مالیاتی افزایش می‌دهد؛ زیرا از این طریق وجوه نقد بیشتری به منظور سرمایه‌گذاری و سبقت گرفتن از رقبای در اختیار دارند.

بابایی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی ضمن ارائه اولین الگوی بومی سنجش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر اساس نظریه ارزش‌گذاری نسبی، دریافتند قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر عدم تقارن اطلاعاتی و ریسک غیرسیستماتیک تأثیر منفی داشته و بر ارزش ایجاد شده برای صاحبان سهام تأثیر مثبت دارد. همچنین یافته‌های پژوهش آنها با استفاده از الگوی دیفرانکو و همکاران (۲۰۱۱) نیز تأیید شده است. خزائی و همکاران (۱۳۹۸) نیز نشان دادند توانایی مدیریت بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی تأثیر مثبت دارد. بادآور نهدی و بابایی (۱۳۹۸) در پژوهشی نشان دادند بین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و ریسک سقوط قیمت سهام ارتباط منفی وجود دارد و ارتباط منفی در شرایط عدم تقارن اطلاعاتی بالا تشدید می‌شود. موسوی و همکاران (۱۳۹۶) در پژوهشی دریافتند بین ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها و ارزش پیش‌بینی‌کنندگی اطلاعات رابطه مثبت و بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها با سایر خصوصیات کیفی شامل ارزش تأیید‌کنندگی، محافظه‌کاری، بی‌طرفی، بیان صادقانه و کامل بودن رابطه‌ای وجود ندارد.

کیا و صفری گرایلی (۱۳۹۶)، **حاجیها و چناری (۱۳۹۶)** و **اخگر و داودی (۱۳۹۸)** در پژوهش‌هایی مشابه با مطالعه سون (۲۰۱۶) در داخل کشور نشان دادند قابلیت مقایسه حسابداری، موجب کاهش مدیریت سود مبتنی بر اقلام تعهدی و در مقابل، افزایش مدیریت واقعی سود می‌شود. **مهربان‌پورو همکاران (۱۳۹۶)** در پژوهشی دریافتند مسئولیت‌پذیری اجتماعی و نظام راهبری شرکت رابطه مستقیم و متقابلی دارند. **زلقی و همکاران (۱۳۹۶)** در پژوهشی به بررسی عوامل مؤثر بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی پرداختند. نتایج با استفاده از معیار **دیفرانکو و همکاران (۲۰۱۱)** نشان داد که متغیرهای اندازه موسسه حسابرسی، دوره تصدی حسابرس و نوسانات بازده داراییها اثر معناداری بر میزان قابلیت مقایسه صورت‌های مالی دارند. نتایج با استفاده از معیار **کاسکینو و گاسن^{۵۲} (۲۰۱۵)** نیز نشان داد که مدیریت سود اثر منفی و اندازه شرکت تأثیر مثبت و معناداری بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی دارد. نتایج پژوهش با استفاده از معیار پیشنهادی خود این پژوهش نیز نشان داد که متغیرهای اندازه موسسه حسابرسی، دوره تصدی حسابرس، مدیریت سود و نوسانات بازده داراییها تأثیر معناداری بر میزان قابلیت مقایسه صورت‌های مالی دارند. **عظیمی و گنجی ارجنکی (۱۳۹۵)** با بررسی تأثیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت بر کیفیت گزارش‌گری مالی نشان دادند بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت با میزان محافظه‌کاری و کیفیت اقلام تعهدی رابطه معناداری وجود ندارد.

روش پژوهش

هدف اصلی این پژوهش بررسی ارتباط بین عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی با تأکید بر نقش سهام‌داران نهادی است، بنابراین، پژوهش حاضر از لحاظ هدف جزء تحقیقات کاربردی بوده و از لحاظ روش‌شناسی از نوع تحقیقات همبستگی علی پس از وقوع است. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و فرابورس اوراق بهادار تهران است. برای انتخاب نمونه آماری پژوهش تعدیلاتی به شرح زیر لحاظ شد.

- دوره مالی شرکت‌ها منتهی به پایان اسفند ماه هر سال بوده و در طی قلمرو زمانی پژوهش تغییری نداشته باشند.
- کلیه اطلاعات مورد نیاز طی قلمرو زمانی پژوهش برای محاسبه متغیرها در دسترس باشند.
- جزء شرکت‌های سرمایه‌گذاری و واسطه‌گری مالی (لیزینگ، بانک و بیمه) نباشند.
- طی دوره زمانی پژوهش وقفه معاملاتی بیش از شش ماه نداشته باشد.

پس از اعمال تعدیلات فوق، ۱۸۵ شرکت در جامعه آماری تعدیل شده این پژوهش قرار گرفته است. جدول تعیین نمونه به شرح جدول ۱ است. قلمرو زمانی پژوهش شامل ۱۰ دوره مالی (سال‌های ۱۳۸۹-۱۳۹۸) است. همچنین برای محاسبه برخی متغیرهای پژوهش (قابلیت مقایسه صورت‌های مالی الگوی **دیفرانکو و همکاران (۲۰۱۱)**) و نوسانات سودآوری شرکت‌ها) از اطلاعات پنج دوره مالی قبل از سال ۱۳۸۹ نیز استفاده شده است. برای گردآوری داده‌ها از نرم افزار ره آورد نوین و اطلاعات منتشر شده شرکت‌ها در شبکه کدال و آرشیو معاملات سازمان بورس اوراق بهادار استفاده شد.

جدول ۱. تعیین نمونه پژوهش

تعداد	شرح محدودیت‌های نمونه‌گیری
۸۳۳	کل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس و فرابورس اوراق بهادار تهران در پایان سال ۱۳۹۸
(۱۹۷)	شرکت‌های غیرفعال
(۲۱۷)	شرکت‌های سرمایه‌گذاری (هلدینگ) و واسطه‌گری مالی (لیزینگ، بانک و بیمه)
(۴۴)	شرکت‌هایی که سال مالی آنها منتهی به پایان اسفند ماه نبوده و تغییر سال مالی داشته‌اند.
(۱۶۷)	شرکت‌های که طی دوره پژوهش وقفه معاملاتی بیش از شش ماه داشته و اطلاعات برای حداقل یکسال در دسترس نیست.
(۲۳)	شرکت‌های حاضر در بازار پایه فرابورس پس از حذف شرکت‌های فوق
۱۸۵	جمع نمونه پژوهش

الگوی پایه و نحوه اندازه‌گیری متغیرهای پژوهش

در این پژوهش بر اساس پژوهش‌های وانگ و همکاران (۲۰۲۰)، سون (۲۰۱۶)، دیفرانکو و همکاران (۲۰۱۱)، لی و همکاران (۲۰۱۶) و زلّی و همکاران (۱۳۹۶)، برای بررسی ارتباط نامتقارن بین عملکرد مطلوب و نامطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و آزمون فرضیه‌ها از رابطه رگرسیونی خطی (۱) استفاده می‌شود.

$$\begin{aligned}
 COMP_{it} = C + \beta_1(CSR_{it}) + \beta_2(NCSR_{it}) + \beta_3(CSR \times NCSR_{it}) + \beta_4(Size_{it}) \\
 + \beta_5(LEV_{it}) + \beta_6(MTB_{it}) + \beta_7(CFO_{it}) + \beta_8(SG_{it}) + \beta_9(ROA_{it}) \\
 + \beta_{10}(AUD_{it}) + \beta_{11}(OPIN_{it}) + \beta_{12}(B_{it}) + \beta_{13}(VolROA_{it}) + \varepsilon_{it}
 \end{aligned} \quad (1)$$

در رابطه (۱)؛ COMP قابلیت مقایسه صورت‌های مالی؛ CSR عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی؛ NCSR متغیر مجازی عملکرد نامطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی؛ SIZE اندازه شرکت؛ LEV اهرم مالی؛ MTB فرصت‌های رشد؛ CFO جریان نقد عملیاتی؛ SG نرخ رشد فروش؛ ROA سود آوری شرکت؛ AUD حسابرس شرکت؛ OPIN نوع اظهار نظر حسابرس؛ B ریسک سیستماتیک و VolROA نوسان سود آوری شرکت می‌باشند که در ادامه نحوه محاسبه هر کدام تشریح می‌شود. برای آزمون فرضیه دوم و بررسی تأثیر تعاملی سهام‌داران نهادی بر رابطه بین عملکرد مطلوب و نامطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی نیز رابطه رگرسیونی (۱) در دو سطح شرکت‌های با سهام‌داران نهادی بالا و پایین به شکل جداگانه مورد برآزش قرار می‌گیرد. معنادار بودن ضریب (β_1) در رابطه فوق نشان دهنده تأثیر عملکرد مطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی بوده و معنادار بودن ضریب (β_2) نشان دهنده تأثیر عملکرد منفی مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی است.

متغیر وابسته (قابلیت مقایسه صورت‌های مالی)

در این مطالعه از دو نسخه الگوی بومی اندازه‌گیری قابلیت مقایسه صورت‌های مالی مبتنی بر نظریه ارزش‌گذاری نسبی معرفی شده توسط بابایی و همکاران (۱۳۹۹) استفاده می‌شود. پژوهش بابایی و همکاران (۱۳۹۹) نشان داد الگوی مبتنی بر نظریه ارزش‌گذاری نسبی برای سنجش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی در مقایسه با سایر الگوهای رایج توان تبیین بیشتری در داخل کشور دارد. بابایی و همکاران (۱۳۹۹) بر مبنای نظریه ارزش‌گذاری استدلال می‌کنند که شرکت‌های قابل مقایسه باید تابعی از متغیرهایی باشد که نسبت‌های ارزشیابی نسبی را تبیین می‌کنند. برای محاسبه قابلیت مقایسه طبق این روش ابتدا الگوهای رگرسیونی تبیین‌کننده نسبت‌های ارزشیابی قیمت بر سود هر سهم (P/E) و قیمت بر سود عملیاتی هر سهم (PO/E) به شرح روابط (۲ و ۳) در سطح هر صنعت برآزش می‌شود. سپس قرینه قدرمطلق باقیمانده‌های الگوها به عنوان شاخصی برای اندازه‌گیری قابلیت مقایسه صورت‌های مالی لحاظ می‌شود.

$$\begin{aligned} \left(\frac{P}{E}\right)_{i,t} = & C + \beta_1(b_{it}) + \beta_2(g_{it}) + \beta_3(B_{it}) + \beta_4(LEV_{it}) + \beta_5(Q_{it}) + \beta_6(SIZE_{it}) \\ & + \beta_7(PPE_{it}) + \beta_8(MTB_{it}) + \beta_9(ZA_{it}) + \beta_{10}(Re_{it}) + \beta_{11}(Adjpm_{it}) \\ & + \beta_{12}(CPI_{it}) + \beta_{13}(Rf_{it}) + \varepsilon_{it} \end{aligned} \quad (2)$$

$$\begin{aligned} \left(\frac{P}{OE}\right)_{i,t} = & C + \beta_1(b_{it}) + \beta_2(g_{it}) + \beta_3(B_{it}) + \beta_4(ROE_{it}) + \beta_5(Q_{it}) + \beta_6(SIZE_{it}) \\ & + \beta_7(Re_{it}) + \beta_8(Adjpm_{it}) + \beta_9(CPI_{it}) + \varepsilon_{it} \end{aligned} \quad (3)$$

در الگوهای (۲) و (۳)؛ (P/E) نسبت قیمت هر سهم بر سود هر سهم؛ (P/OE) نسبت قیمت هر سهم بر سود عملیاتی هر سهم؛ (b) نسبت توزیع سود نقدی از طریق حاصل تقسیم سود نقدی هر سهم بر سود هر سهم؛ (g) رشد شرکت از طریق رابطه (۴) محاسبه می‌شود. در رابطه (۴)؛ DPS سود تقسیمی هر سهم، EPS سود هر سهم و ROE نرخ بازده حقوق صاحبان سهام (نسبت سود خالص به حقوق صاحبان سهام در پایان دوره مالی) است.

$$g = \left(1 - \frac{DPS}{EPS}\right) \times ROE \quad (4)$$

ریسک شرکت (B) از طریق ریسک سیستماتیک به شرح رابطه (۵) اندازه‌گیری می‌شود. در رابطه (۵)؛ i نشان دهنده بازده سهام شرکت و m نشان دهنده بازده کل بازار به شکل ماهیانه می‌باشند.

$$\beta_{i,t} = \frac{Cov_{i,m}}{\delta_m^2} \quad (5)$$

اهرم مالی (LEV) نیز از طریق نسبت کل بدهی‌ها به کل دارایی‌ها در پایان دوره مالی؛ نسبت کیوتوین (Q) از طریق نسبت ارزش بازار دارایی‌های شرکت بر ارزش دفتری دارایی‌ها در پایان دوره؛ اندازه شرکت (Size) نیز از طریق لگاریتم طبیعی کل دارایی‌ها در پایان دوره مالی؛ نگهداشت دارایی‌های ثابت (PPE) از طریق نسبت دارایی‌های ثابت مشهود بر کل دارایی‌ها در پایان دوره مالی؛ فرصت‌های رشد (MTB) از طریق نسبت ارزش بازار کل شرکت به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام در پایان دوره مالی و ریسک ورشکستگی (ZA) از طریق الگوی بومی شده آلتمن توسط **کردستانی و تاتلی (۱۳۹۳)** سنجش می‌شود. هزینه حقوق صاحبان سهام (R_e) نیز از طریق الگوی رشد گوردون به شرح رابطه (۶) محاسبه شد.

$$R_e = \frac{DPS}{P_0} + g \quad (6)$$

حاشیه سود تعدیل شده شرکت بر اساس صنعت (Adjpm) از طریق تفاضل حاشیه سود شرکت و میانه حاشیه سود شرکت‌های حاضر در صنعت محاسبه می‌شود. حاشیه سود هر شرکت نیز از طریق نسبت سود عملیاتی بر فروش محاسبه می‌شود. نرخ تورم (CPI) و نرخ بازده بدون ریسک (R_f) نیز از آرشیو آماری بانک مرکزی به شکل سالانه استخراج می‌شود.

همچنین در این پژوهش برای بررسی استحکام و اعتبارسنجی یافته‌ها علاوه بر الگوی بابایی و همکاران (۱۳۹۹)، از الگوی **دیفرانکو و همکاران (۲۰۱۱)** به عنوان معیاری جایگزین برای سنجش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی استفاده می‌شود. برای اندازه‌گیری قابلیت مقایسه بین دو شرکت i و j بر اساس الگوی **دیفرانکو همکاران (۲۰۱۱)** در ابتدا برای هر سال-شرکت الگوی رگرسیونی به شرح رابطه (۷) با استفاده از داده‌های سری زمانی (سالانه) برای دوره شش ساله اخیر منتهی به پایان سال t برازش می‌شود (**بادآور نهندي و بابایی، ۱۳۹۸؛ حاجیها و چناری، ۱۳۹۶؛ نوری فرد و کاظمی، ۱۳۹۸**). در این الگو سود حسابداری نماینده صورت‌های مالی و بازده سهام نماینده رویدادهای اقتصادی است.

$$Earnings_{i,t} = \alpha_i + \beta_i(Return_{i,t}) + \varepsilon_{i,t} \quad (7)$$

در رابطه (۷)؛ $Earnings$ سود (زیان) خالص شرکت i در سال t بر ارزش بازار سهام شرکت در اول دوره و $Return$ بازده سهام شرکت i در سال t است. ضرایب برآورد شده از رابطه (۷) برای هر سال-شرکت، معیاری از عملیات حسابداری آن شرکت است. یعنی $\hat{\alpha}_i$ و $\hat{\beta}_i$ در رابطه (۸) نشان دهنده عملیات حسابداری شرکت i و ضرایب $\hat{\alpha}_j$ و $\hat{\beta}_j$ در رابطه (۹) معرف عملیات حسابداری شرکت j است. شباهت بین عملیات حسابداری دو شرکت از یک صنعت مشخص، میزان قابلیت مقایسه بین دو شرکت را نشان می‌دهد. از این رو، در هر سال از طریق رابطه‌های (۸) و (۹) سود شرکت i به طور جداگانه یکبار با

ضرایب خود شرکت i و یکبار با ضرایب شرکت j ، اما با بازده شرکت i برای دوره زمانی مشابه با دوره زمانی رابطه (۷) پیش‌بینی می‌شود.

$$E(Earnings)_{ii,t} = \hat{\alpha}_i + \hat{\beta}_i(Return_{i,t}) \quad (۸)$$

$$E(Earnings)_{ij,t} = \hat{\alpha}_j + \hat{\beta}_j(Return_{i,t}) \quad (۹)$$

در رابطه (۸) و (۹)؛ $E(Earnings)_{iit}$ سود پیش‌بینی شده برای شرکت i و سال t با استفاده از ضرایب شرکت i و $E(Earnings)_{ijt}$ سود پیش‌بینی شده برای شرکت i و سال t با استفاده از ضرایب شرکت j است. هر چقدر قدر مطلق اختلاف‌های بین این دو جزء کوچکتر باشد نشان دهنده قابلیت مقایسه بالاتر بین دو شرکت مشابه است. در نهایت قابلیت مقایسه بین دو شرکت i و j در سال t از طریق رابطه (۱۰) به شرح زیر محاسبه می‌شود.

$$Comp_{ijt} = -\frac{1}{6} \times \sum_{t=5}^t |E(Earnings)_{ii,t} - E(Earnings)_{ij,t}| \quad (۱۰)$$

مقدار بیشتر برای $Comp_{ijt}$ نشان دهنده قابلیت مقایسه بالاتر بین دو شرکت i و j است در نهایت با استفاده از میانگین تمامی ترکیب‌های $Comp_{ijt}$ قابلیت مقایسه **دیفرانکو و همکاران (۲۰۱۱)** برای هر شرکت محاسبه می‌شود.

متغیر مستقل (مسئولیت‌پذیری اجتماعی)

در این پژوهش پیرو پژوهش **وانگ و همکاران (۲۰۲۰)** مسئولیت‌پذیری اجتماعی از دو بعد مطلوب و نامطلوب مورد تأکید قرار گرفته است. مسئولیت‌پذیری اجتماعی مطابق پژوهش‌های **الگول و همکاران (۲۰۱۱)**، **حاجیها و سرافراز (۱۳۹۳)** و **حاجیها و رجب دری (۱۳۹۷)** دارای چهار بعد بوده و هر بعد آن دارای نقاط قوت و ضعف است. لازم به ذکر است که در صورت وجود هر نقطه ضعف یا نقطه قوت مربوط، عدد یک و در صورت نبود آنها، عدد صفر لحاظ می‌شود. در نهایت با تجمع متوازن تمام ابعاد نمره کلی برای مسئولیت‌پذیری اجتماعی محاسبه می‌شود.

موقعی که نمره کلی مسئولیت‌پذیری اجتماعی کمتر از صفر باشد، نشان دهنده عملکرد نامطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی بوده و در آزمون‌های آماری مقدار یک لحاظ می‌شود و در غیر اینصورت مقدار آن صفر است. ابعاد مختلف مسئولیت‌پذیری اجتماعی در قالب نقاط قوت و ضعف در جدول (۲) ارائه شده است.

جدول ۲. ابعاد مسئولیت‌پذیری اجتماعی در قالب نقاط قوت و ضعف

ابعاد	نقاط قوت	نقاط ضعف
مشارکت اجتماعی	۱- کمک‌های خیریه	۱- اثر نامطلوب اقتصادی (اثر منفی بر کیفیت زندگی و
	۲- کمک‌های نوآورانه (کمک به سازمان‌های غیرانتفاعی و	تعطیلی کارخانه)
روابط کارکنان	۱- به اشتراک گذاشتن سود نقدی برای کارکنان	۱- ضعف بهداشت و ایمنی
	۲- مزایای بازنشستگی	۲- کاهش نیروی کار
محیط زیست	۱- انرژی پاک (استفاده از سوخت با آلاینده‌گی کم)	۱- تولید زباله‌های خطرناک
	۲- کنترل آلودگی هوا و کاهش گازهای گلخانه‌ای	۲- پرداخت جریمه به دلیل نقض مقررات مدیریت زباله

نقاط قوت	نقاط ضعف
۱- کیفیت محصولات	۱- پرداخت جریمه در مورد ایمنی محصول
۲- ایمنی محصولات	۲- پرداخت جریمه برای تبلیغات منفی

متغیر تعدیلگر

مالکیت سهام‌داران نهادی به عنوان متغیر تعدیل‌گر از طریق جمع درصد مالکیت تمامی سهام‌داران نهادی شرکت اندازه‌گیری می‌شود. سرمایه‌گذاران نهادی، سرمایه‌گذاران عمده نظیر بانک‌ها، شرکت‌های بیمه، شرکت‌های سرمایه‌گذاری و... هستند که حجم بزرگی از عملیات آنها به معامله سهام‌شان بر می‌گردد (مشایخی و سیدی، ۱۳۹۴). برای تفکیک شرکت‌ها به دو گروه شرکت‌های با مالکیت نهادی بالا و پایین از شاخص میانه شرکت‌ها در هر سال استفاده شد.

متغیرهای کنترلی

در این پژوهش به پیروی از پژوهش‌های قبلی نظیر (وانگ و همکاران، ۲۰۲۰؛ سون، ۲۰۱۶؛ دیفرانکو و همکاران، ۲۰۱۱؛ لی و همکاران، ۲۰۱۶؛ زلقی و همکاران، ۱۳۹۶ و بابایی و همکاران، ۱۳۹۹)، متغیرهای زیر که به طور بالقوه می‌توانند بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی تأثیر داشته باشند به عنوان متغیرهای کنترلی در نظر گرفته شده است.

اندازه شرکت (Size) از طریق لگاریتم طبیعی کل دارایی‌های شرکت در پایان سال مالی محاسبه می‌شود. بر اساس مبانی نظری اندازه شرکت می‌تواند بر ویژگی‌های کیفی گزارش‌گری مالی نظیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی تأثیر داشته باشد. اهرم مالی (Lev) نیز از طریق نسبت کل بدهی‌ها به کل دارایی‌ها در پایان سال مالی، فرصت‌های رشد (MTB) از طریق نسبت ارزش بازار شرکت به ارزش دفتری حقوق صاحبان سهام، نسبت جریان نقد عملیاتی (CFO) از طریق حاصل تقسیم جریان وجه نقد عملیاتی شرکت بر کل دارایی‌ها در پایان دوره مالی، نرخ رشد فروش (SG) از طریق نسبت رشد فروش سال جاری نسبت به سال قبل، برای محاسبه سودآوری شرکت (ROA) نیز از نرخ بازده دارایی‌ها (سود خالص بر کل دارایی‌ها در پایان دوره مالی)، حسابرس شرکت نیز (AUD) یک متغیر مجازی بوده و چنانچه حسابرس یک شرکت در طول سال‌های مورد بررسی جزء طبقه اول حساب‌رسان معتمد سازمان بورس و اوراق بهادار تهران (سازمان حسابرسی جزء طبقه اول لحاظ شد) باشد، مقدار یک و برای سایر طبقه‌های (طبقه ۲، ۳ و ۴) حساب‌رسان معتمد، مقدار صفر لحاظ می‌شود.

نوع اظهارنظر حسابرس (OPIN) نیز یک متغیر مجازی است به طوری که اگر حسابرس در هر یک از سال‌های مورد بررسی نظر مقبول ارائه کند مقدار یک و در غیر این صورت صفر لحاظ می‌شود. ریسک سیستماتیک (B) نیز از طریق کوواریانس بازده بازار و بازده شرکت بر واریانس بازده بازار محاسبه می‌شود. نوسانات سودآوری (VoIROA) از طریق انحراف معیار نرخ بازده دارایی‌ها در طول سال‌های t تا t-4 محاسبه شد.

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی

نتایج تحلیل توصیفی متغیرهای پژوهش در جدول (۳) ارائه شده است. یافته‌های توصیفی نشان می‌دهد میانگین عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی برای شرکت‌های مورد مطالعه در طول دوره پژوهش برابر با ۰/۱۹۸ است. میانگین قابلیت مقایسه بر اساس

نسبت‌های ارزش‌یابی نسبی (P/OE) و (P/E) و الگوی دیفرانکو و همکاران (۲۰۱۱) به ترتیب برابر با ۳/۴۱۳، ۴/۸۶۵ و ۰/۰۱۵- است. میانگین مالکیت نهادی برابر با ۰/۷۴۴ بوده و نشان می‌دهد شرکت‌های قرار گرفته در نمونه پژوهش غالباً ساختار مالکیت نهادی دارند. میانگین اهرم مالی بکارگرفته شده توسط شرکت‌های مورد مطالعه نیز برابر با ۰/۶۱۷ است. میانگین فرصت‌های رشد نیز نشان می‌دهد ارزش بازار سهام شرکت‌های قرار گرفته در نمونه تقریباً ۲/۵۰۸ برابر ارزش دفتری آنها است. متوسط نرخ رشد فروش و نرخ بازده دارایی‌ها نیز برای شرکت‌های مورد مطالعه به ترتیب برابر با ۰/۲۰۵ و ۰/۱۱۰ است. متوسط ریسک سیستماتیک نیز برابر با ۰/۹۰۵ بوده و نشان می‌دهد متوسط ریسک سیستماتیک شرکت‌های قرار گرفته در نمونه تقریباً معادل ریسک سیستماتیک بازار یعنی مقدار یک است. یافته‌های توصیفی پژوهش نشان می‌دهد ۲۳ درصد از کل مشاهدات عملکرد نامطلوبی در شاخص‌های مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها داشته‌اند. توزیع فراوانی متغیر کیفی حسابرس شرکت نشان می‌دهد ۵۸ درصد شرکت‌های مورد مطالعه توسط حسابرسان معتمد طبقه اول سازمان بورس و اوراق بهادار تهران مورد رسیدگی قرار گرفته‌اند. تحلیل فراوانی متغیر نوع اظهارنظر حسابرس نیز نشان می‌دهد در ۴۸ درصد مشاهدات حسابرسان نسبت به صورت‌های مالی سالانه شرکت‌ها اظهارنظر مقبول ارائه کرده‌اند.

جدول ۳. نتایج تحلیل توصیفی متغیرهای پژوهش

نام متغیر	میانگین	میانه	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی	حداقل	حداکثر	
عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی	۰/۱۹۸	۰/۱۷۹	۰/۱۶۲	۱/۳۷۲	۴/۰۳۷	-۰/۱۶	۰/۷۴۴	
قابلیت مقایسه بر اساس نسبت (P/OE)	-۳/۴۱۳	-۳/۰۵۸	۵/۰۷۵	-۰/۸۹۰	۳/۰۴۲	-۱۶/۰۷	-۰/۰۰۰۱	
قابلیت مقایسه بر اساس نسبت (P/E)	-۵/۵۸۵	-۳/۳۹۰	۵/۵۸۳	-۰/۳۵۴	۲/۲۰۴	-۱۸/۱۰	-۰/۰۰۰۱	
قابلیت مقایسه الگو دیفرانکو و همکاران	-۰/۰۱۴	-۰/۰۱۲	۰/۰۱۵	-۱/۱۰۲	۳/۱۱۲	-۰/۱۲	-۰/۰۰۰۱	
مالکیت نهادی	۰/۷۴۴	۰/۸۱۰	۰/۲۲۱	-۱/۶۰۲	۵/۲۵۲	۰/۰۰۰	۰/۹۵۵	
اندازه شرکت	۱۴/۳۱۹	۱۴/۰۴۷	۱/۶۳۴	۰/۶۷۸	۳/۳۶۷	۱۰/۰۳	۱۹/۷۷۳	
اهرم مالی	۰/۶۱۷	۰/۶۱۲	۰/۲۵۲	۲/۱۵۹	۳/۲۱۵	۰/۰۸	۳/۰۰۲	
فرصت‌های رشد	۲/۵۰۸	۲/۱۲۶	۱/۸۰۳	۰/۶۶۳	۵/۱۴۸	-۶/۷۱	۷/۶۲۹	
نسبت جریان نقد عملیاتی	۰/۱۳۰	۰/۱۱۱	۰/۱۳۱	۰/۷۳۹	۳/۶۲۲	-۰/۱۲	۰/۵۲۰	
نرخ رشد فروش	۰/۲۰۵	۰/۱۶۹	۰/۳۲۴	۰/۴۳۳	۲/۹۶۳	۰/۴۴	۰/۹۵۲	
نرخ بازده دارایی‌ها	۰/۱۱۰	۰/۰۹۱	۰/۱۵۱	۰/۰۲۸	۳/۳۸۰	-۰/۸۶	۰/۸۳۷	
ریسک سیستماتیک	۰/۹۰۵	۰/۸۲۶	۱/۰۷۹	۰/۸۶۳	۳/۶۳۴	-۴/۷۲	۸/۸۳۲	
نوسان سودآوری	۰/۰۷۱	۰/۰۵۸	۰/۰۵۱	۱/۷۳۶	۳/۹۳۱	۰/۰۰۳	۰/۴۰۹	
عملکرد نامطلوب	شرکت‌های با عملکرد نامطلوب (۱)						٪ ۲۳	
مسئولیت‌پذیری اجتماعی	شرکت‌های با عملکرد مطلوب (۰)						٪ ۷۶	
حسابرس شرکت (طبقه اول)	حسابرس جزء طبقه اول حسابرسان معتمد بورس (۱)						۵۸٪	
	سایر مؤسسات حسابرسی (۰)						۴۲٪	
نوع اظهارنظر حسابرس	دریافت اظهارنظر مقبول (۱)						۴۸٪	
	دریافت اظهارنظر غیرمقبول (۰)						۵۲٪	

آزمون مانایی و آزمون جارک-برا برای بررسی نحوه توزیع متغیرهای کمی پژوهش انجام شد. یافته‌ها نشان داد متغیرهای پژوهش در سطح اطمینان ۹۹ درصد از مانایی لازم برخوردار بوده و توزیع متغیرهای وابسته الگوهای رگرسیون از توزیع نرمال برخوردار هستند.

آزمون فرضیه‌های پژوهش

برای آزمون فرضیه‌های مطرح شده در این پژوهش از الگوی رگرسیونی خطی چند متغیره (۱) بهره‌گیری شد. فرضیه‌های پژوهش هر یک با استفاده از دو رویکرد اندازه‌گیری قابلیت مقایسه ارائه شده توسط بابایی و همکاران (۱۳۹۹) مورد آزمون قرار می‌گیرد. همچنین به جهت بررسی استحکام و اعتبارسنجی یافته‌های پژوهش، نتایج مربوط به الگوی ديفرانکو و همکاران (۲۰۱۱) نیز در کنار یافته‌های اصلی پژوهش ارائه شد.

آزمون فرضیه اول

یافته‌های مربوط به آزمون فرضیه اول که در جدول (۴) ارائه شده است نشان می‌دهد سطح معناداری آماره فیشر (F) در هر سه رویکرد کمتر از سطح خطای مورد پذیرش (۵ درصد) بوده و الگوی رگرسیونی به شکل خطی معنادار است. آزمون‌های مربوط به مفروضات رگرسیون نیز اجراء شده و بهترین الگو به لحاظ آماری به عنوان الگوی نهایی استخراج و ارائه شده است. آماره دوربین واتسون برای کلیه رویکردهای آزمون فرضیه اول در محدوده قابل قبول (۲/۵-۱/۵) قرار دارد و نشان می‌دهد همبستگی بین اجزاء خطای در الگوها وجود ندارد. با توجه به پایین بودن سطح معناداری آماره t از سطح خطای مورد پذیرش برای ضریب β_1 در هر سه رویکرد اندازه‌گیری قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، نتایج آزمون نشان می‌دهد بین عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی رابطه مثبت و به لحاظ آماری معناداری وجود دارد.

همچنین یافته‌های آزمون با توجه به پایین بودن سطح معناداری آماره t از سطح خطای مورد پذیرش برای ضریب β_3 در هر سه رویکرد اندازه‌گیری قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، نتایج آزمون نشان می‌دهد بین عملکرد نامطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی رابطه منفی و معناداری وجود دارد. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی تأثیر نامتقارنی بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی دارد. ضریب تعیین الگوهای مربوط به سنجش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر اساس نسبت‌های ارزشیابی نسبی به ترتیب برابر با ۰/۴۴۴ و ۰/۴۳۹ بوده و بالاتر از ضریب تعیین (۰/۳۰۸) الگوی ديفرانکو و همکاران (۲۰۱۱) است. یافته‌های پژوهش بر اساس الگوهای سنجش قابلیت مقایسه بر اساس نسبت‌های ارزشیابی نسبی نشان می‌دهند بین متغیرهای اندازه شرکت، فرصت‌های رشد، ریسک سیستماتیک و نوسان سودآوری با قابلیت مقایسه صورت‌های مالی رابطه منفی و بین متغیرهای اهرم مالی، نسبت جریان نقد عملیاتی، نسبت رشد فروش، نرخ بازده دارایی‌ها، حسابرس شرکت و نوع اظهار نظر حسابرس با قابلیت مقایسه صورت‌های مالی رابطه مثبت و به لحاظ آماری معناداری مشاهده می‌شود.

جدول ۴. نتایج آزمون فرضیه اول پژوهش در رویکردهای مختلف سنجش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی

نماد متغیر	قابلیت مقایسه بر اساس نسبت (P/OE)			قابلیت مقایسه بر اساس نسبت (P/E)			قابلیت مقایسه الگوی دیفرانکو و همکاران (۲۰۱۱)		
	ضریب	آماره t	سطح معناداری	ضریب	آماره t	سطح معناداری	ضریب	آماره t	سطح معناداری
CSR	۴/۱۱	۶/۲۷	۰/۰۰۰	۲/۴۱	۳/۴۴	۰/۰۰۰	۰/۳۰	۲/۵۴	۰/۰۰۹
NCSR	-۱/۲۶	-۲/۴۵	۰/۰۱۴	-۱/۰۸	-۲/۰۹	۰/۰۳۲	-۰/۵۷	-۲/۰۴	۰/۰۴۲
CSR×NCSR	-۲/۴۳	-۲/۸۹	۰/۰۰۲	۲/۲۵	-۲/۶۱	۰/۰۱۰	-۰/۲۰	-۲/۱۵	۰/۰۳۰
SIZE	-۰/۵۸	-۲/۵۵	۰/۰۱۱	-۱/۵۰	-۵/۶۶	۰/۰۰۰	-۰/۰۹	-۱/۶۹	۰/۰۹۴
LEV	۵/۶۱	۴/۴۱	۰/۰۰۰	۳/۱۷	۳/۳۴	۰/۰۰۰	-۰/۶۴	-۲/۱۵	۰/۰۳۰
MTB	-۰/۴۶	-۶/۰۱	۰/۰۰۰	-۰/۵۱	-۶/۱۶	۰/۰۰۰	-۰/۱۰	-۷/۰۹	۰/۰۰۰
CFO	۲/۹۹	۲/۶۵	۰/۰۰۸	۰/۵۵	۰/۴۵	۰/۶۵۰	-۰/۴۲	-۱/۸۹	۰/۰۵۹
SG	۰/۴۸	۱/۲۰	۰/۲۳۸	۱/۱۵	۲/۶۹	۰/۰۰۶	-۰/۰۷	-۰/۸۶	۰/۳۸۹
ROA	۸/۸۰	۴/۹۱	۰/۰۰۰	۷/۰۲	۳/۸۳	۰/۰۰۰	-۰/۵۰	-۱/۴۸	۰/۱۳۸
AUD	۰/۷۱	۲/۴۵	۰/۰۱۴	۰/۶۹	۲/۱۵	۰/۰۳۰	۰/۲۲	۲/۰۵	۰/۰۴۱
OPIN	۰/۲۰	۲/۰۸	۰/۰۳۲	۰/۹۴	۲/۷۱	۰/۰۰۷	۰/۰۲	۰/۱۵	۰/۱۸۵۵
B	-۰/۳۰	-۲/۴۵	۰/۰۱۴	-۰/۲۰	-۲/۱۹	۰/۰۲۷	-۰/۰۶	-۲/۳۰	۰/۰۲۴
VolROA	-۶/۴۲	-۲/۰۹	۰/۰۳۵	-۱/۷۴	-۰/۴۴	۰/۶۴۰	-۱/۱۸	-۱/۶۹	۰/۰۹۰
C	-۲/۴۵	-۰/۶۵	۰/۶۱۱	۱۳/۰۱	۳/۰۵	۰/۰۰۳	-۰/۷۵	-۰/۸۹	۰/۳۸۷
آماره F لیمر	۲/۲۲۵			۳/۱۸۸			۱/۶۵۵		
سطح معناداری	(۰/۰۰۰)			(۰/۰۰۰)			(۰/۰۰۰)		
آماره هاسمن	۴۰۴/۵۴۱			۴۶۸/۹۵۸			۲۷۲/۲۳۹		
سطح معناداری	(۰/۰۰۰)			(۰/۰۰۰)			(۰/۰۰۰)		
آماره F	۵/۴۵۲			۵/۴۲۹			۴/۱۵۵		
سطح معناداری	(۰/۰۰۰)			(۰/۰۰۰)			(۰/۰۰۰)		
دوربین واتسون (DW)	۲/۰۲۹			۲/۰۱۸			۱/۹۴۵		
R ²	۰/۴۴۴			۰/۴۳۹			۰/۳۰۸		
Adj R ²	۰/۳۸۴			۰/۳۷۶			۰/۲۴۸		

نتایج آزمون فرضیه دوم: برای آزمون فرضیه دوم ابتدا الگوی (۱) در سطح شرکت‌های با مالکیت نهادی بالا و پایین به شکل جداگانه برازش و سپس به منظور تعیین اثر تعاملی مالکیت نهادی بر رابطه بین عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی از آزمون مقایسه ضرایب تعیین دو رگرسیون (آزمون Z کرامر) استفاده می‌شود. نتایج آزمون مقایسه ضرایب تعیین (آزمون کرامر) که در جدول (۵) ارائه شده است، نشان می‌دهد سطح معناداری آماره Z در سطح هر سه رویکرد اندازه‌گیری قابلیت مقایسه صورت‌های مالی برابر با ۰/۰۰۰ بوده و الگوی مربوط به شرکت‌های با مالکیت نهادی بالا نسبت به الگوی شرکت‌های با مالکیت نهادی پایین توان تبیین بیشتری دارد. بنابراین، می‌توان نتیجه گرفت مالکیت نهادی بالا بر رابطه مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی تأثیر مثبت و قوی‌تری به نسبت مالکیت نهادی پایین تر دارد.

جدول ۵. نتایج آزمون مقایسه ضرایب تعیین دو الگو (آزمون کرامر) برای فرضیه دوم پژوهش

نام الگو	قابلیت مقایسه بر اساس نسبت (P/OE)		قابلیت مقایسه بر اساس نسبت (P/E)		قابلیت مقایسه الگوی دیفرانکو و همکاران (۲۰۱۱)
	بالا	پایین	بالا	پایین	بالا
متغیر تعدیل‌گر: مالکیت نهادی	۰/۳۸۳	۰/۲۲۴	۰/۳۷۸	۰/۲۱۵	۰/۲۴۶
ضریب تعیین	۰/۳۸۳	۰/۲۲۴	۰/۳۷۸	۰/۲۱۵	۰/۲۴۶
آماره Z کرامر	۷/۴۱۱		۷/۲۲۲		۵/۸۴۹
سطح معناداری	(۰/۰۰۰)		(۰/۰۰۰)		(۰/۰۰۰)

جدول ۶. نتایج برازش الگوی رگرسیونی برای شرکت‌های با مالکیت نهادی بالا

نماد متغیر	قابلیت مقایسه بر اساس نسبت (P/OE)			قابلیت مقایسه بر اساس نسبت (P/E)			قابلیت مقایسه الگوی دیفرانکو و همکاران (۲۰۱۱)		
	ضریب	آماره t	سطح معناداری	ضریب	آماره t	سطح معناداری	ضریب	آماره t	سطح معناداری
CSR	۴/۳۸	۵/۵۲۳	۰/۰۰۰	۳/۱۳	۳/۵۴	۰/۰۰۰	۰/۳۵	۲/۱۱	۰/۳۵
NCSR	-۰/۳۸	-۰/۷۸	۰/۴۴۴	-۰/۳۷	-۰/۷۵	۰/۴۵۹	-۰/۱۱	-۰/۲۹۳	۰/۷۵۹
CSR×NCSR	-۰/۷۱	-۲/۴۵	۰/۰۱۳	-۰/۶۱	-۲/۴۴	۰/۰۱۳	-۰/۲۵	-۲/۱۱	۰/۴۰
SIZE	-۰/۵۱	-۲/۱۱	۰/۰۳۴	-۱/۴۵	-۵/۴۸	۰/۰۰۰	-۰/۱۰	-۲/۰۸	۰/۴۳
LEV	۶/۰۸	۴/۹۵	۰/۰۰۰	۴/۳۳	۴/۶۳	۰/۰۰۰	-۰/۶۹	-۳/۹۸	۰/۰۰۰
MTB	-۰/۵۵	-۶/۱۵	۰/۰۰۰	-۰/۵۱	-۶/۰۵	۰/۰۰۰	-۰/۱۲	-۷/۲۵	۰/۰۰۰
CFO	۳/۰۹	۲/۸۰	۰/۰۰۶	۱/۲۰	۰/۹۸	۰/۳۲۸	-۰/۴۶	-۲/۰۷	۰/۳۸
SG	۰/۳۰	۰/۷۹	۰/۳۸۰	۰/۷۷	۲/۰۸	۰/۰۳۸	-۰/۰۵	-۰/۶۹	۰/۴۹۱
ROA	۹/۰۳	۵/۲۲	۰/۰۰۰	۷/۸۵	۴/۲۹	۰/۰۰۰	-۰/۵۵	-۱/۶۳	۰/۱۰۸
AUD	۰/۷۷	۲/۰۸	۰/۰۳۸	۰/۸۱	۲/۲۰	۰/۰۲۴	۰/۲۸	۲/۱۴	۰/۰۳۵
OPIN	۰/۲۶	۲/۱۱	۰/۰۳۴	۰/۹۲	۲/۵۵	۰/۰۱۰	-۰/۰۱	-۰/۰۷	۰/۹۴۵
B	-۲/۶۰	-۲/۲۵	۰/۰۲۱	-۰/۲۱	-۲/۱۵	۰/۰۳۵	-۰/۰۶	-۲/۳۳	۰/۰۱۹
VolROA	-۷/۹۹	-۲/۲۴	۰/۰۲۴	-۴/۷۰	-۱/۱۵	۰/۲۱۶	-۰/۹۹	-۱/۴۹	۰/۱۵۲
C	-۱۲/۰۵	-۸/۸۹	۰/۰۰۰	-۱۰/۱۱	-۷/۰۲	۰/۰۰۰	۰/۶۰	۲/۳۰	۰/۰۲۲
آماره F	۵/۳۰۹		۵/۱۶۱		۴/۱۷۷				
سطح معناداری	(۰/۰۰۰)		(۰/۰۰۰)		(۰/۰۰۰)				
دوربین واتسون (DW)	۲/۰۱۹		۱/۹۸۱		۱/۹۴۴				
R ²	۰/۳۸۳		۰/۳۷۸		۰/۲۴۶				
Adj R ²	۰/۳۶۲		۰/۳۵۲		۰/۲۳۱				

یافته‌های مربوط به برازش الگو در بین شرکت‌های با مالکیت نهادی بالا در جدول (۶) نشان می‌دهد سطح معناداری آماره فیشر (F) در هر سه رویکرد اندازه‌گیری قابلیت مقایسه صورت‌های مالی کمتر از سطح خطای مورد پذیرش (۵ درصد) بوده و الگوهای رگرسیونی به شکل خطی معنادار است. آماره دوربین واتسون نیز برای کلیه رویکردها در محدوده قابل قبول (۲/۵-۱/۵) قرار دارد و نشان می‌دهد همبستگی بین اجزاء خطای در الگوها وجود ندارد. با توجه به پایین بودن سطح

معناداری آماره t از سطح خطای مورد پذیرش برای ضریب β_1 در هر سه رویکرد اندازه گیری قابلیت مقایسه صورت های مالی، نتایج آزمون نشان می دهد در سطح شرکت های با مالکیت نهادی بالا بین عملکرد مسئولیت پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت های مالی رابطه مثبت و به لحاظ آماری معناداری وجود دارد. همچنین یافته های پژوهش با توجه به پایین بودن سطح معناداری آماره t از سطح خطای مورد پذیرش برای ضریب β_2 در هر سه رویکرد اندازه گیری قابلیت مقایسه صورت های مالی، نتایج آزمون نشان می دهد بین عملکرد نامطلوب مسئولیت پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت های مالی رابطه منفی و معناداری وجود دارد. ضریب تعیین رگرسیون در سطح شرکت های با مالکیت نهادی مربوط به سنجش قابلیت مقایسه صورت های مالی بر اساس نسبت های ارزشیابی نسبی به ترتیب برابر با $0/378$ و $0/383$ بوده و به شکل محسوسی بالاتر از ضریب تعیین ($0/246$) الگوی ديفرانکو و همکاران (2011) است.

جدول ۲. نتایج برازش الگوی رگرسیونی برای شرکت های با مالکیت نهادی پایین

نماد متغیر	قابلیت مقایسه بر اساس نسبت (P/OE)			قابلیت مقایسه بر اساس نسبت (P/E)			قابلیت مقایسه الگوی ديفرانکو و همکاران (2011)		
	ضریب	آماره t	سطح معناداری	ضریب	آماره t	سطح معناداری	ضریب	آماره t	سطح معناداری
CSR	۴/۲۲	۳/۷۹	۰/۰۰۰	۲/۵۰	۲/۱۵	۰/۰۳۴	۰/۴۴	۲/۱۷	۰/۰۳۳
NCSR	-۰/۴۹	-۰/۸۴	۰/۳۹۵	-۰/۶۴	-۱/۰۵	۰/۳۱۴	-۰/۱۲	-۰/۱۹۳	۰/۸۴۲
CSR×NCSR	-۰/۳۳	-۱/۵۰	۰/۱۷۲	-۰/۲۹	-۱/۰۸	۰/۲۲۶	-۰/۰۵	-۰/۰۹	۰/۹۴۴
SIZE	-۰/۴۶	-۲/۰۸	۰/۰۴۵	-۰/۴۵	-۳/۳۴	۰/۰۰۰	-۰/۲۴	-۲/۱۴	۰/۰۳۵
LEV	۶/۶۶	۵/۴۱	۰/۰۰۰	۴/۳۱	۴/۶۰	۰/۰۰۰	-۰/۶۲	-۳/۶۹	۰/۰۰۰
MTB	-۰/۴۶	-۵/۶۵	۰/۰۰۰	-۰/۴۲	-۵/۴۹	۰/۰۰۰	-۰/۰۹	-۶/۸۸	۰/۰۰۰
CFO	۲/۷۷	۲/۴۶	۰/۰۱۴	۰/۸۵	۰/۶۹	۰/۴۹۲	-۰/۴۵	-۲/۱۸	۰/۰۳۲
SG	۰/۶۵	۱/۷۴	۰/۰۷۹	۱/۰۱	۲/۵۵	۰/۰۱۱	-۰/۰۳	-۰/۲۳	۰/۸۱۵
ROA	۱۰/۵۵	۶/۳۳	۰/۰۰۰	۹/۴۶	۵/۲۵	۰/۰۰۰	-۰/۳۲	-۱/۰۵	۰/۲۷۷
AUD	۰/۴۹	۲/۲۰	۰/۰۲۷	۰/۵۹	۲/۲۹	۰/۰۲۰	۰/۱۶	۲/۱۰	۰/۰۴۳
OPIN	۰/۲۳	۲/۱۵	۰/۰۳۳	۰/۸۸	۲/۵۵	۰/۰۱۱	-۰/۰۵	-۰/۱۸	۰/۸۵۵
B	-۰/۳۰	-۲/۸۰	۰/۰۰۶	-۰/۲۲	-۲/۰۹	۰/۰۳۴	-۰/۰۸	-۲/۵۱	۰/۰۱۲
VolROA	-۶/۱۳	-۲/۰۲	۰/۰۴۷	-۴/۵۵	-۱/۲۰	۰/۲۲۹	-۰/۹۱	-۱/۳۹	۰/۱۸۱
C	-۱۱/۸۸	-۸/۴۱	۰/۰۰۰	-۱۰/۰۱	-۶/۸۸	۰/۰۰۰	۰/۷۸	۲/۵۳	۰/۰۱۱
آماره F	۵/۱۸۹			۵/۱۳۸				۴/۰۸۹	
سطح معناداری	(۰/۰۰۰)			(۰/۰۰۰)				(۰/۰۰۰)	
دوربین واتسون (DW)	۲/۰۰۳			۱/۹۸۸				۱/۹۵۱	
R^2	۰/۲۲۴			۰/۲۱۵				۰/۱۰۷	
Adj R^2	۰/۲۰۸			۰/۲۰۵				۰/۰۹۲	

یافته های مربوط به برازش الگو در بین شرکت های با مالکیت نهادی پایین در جدول (۷) نیز نشان می دهد سطح معناداری آماره فیشر (F) در هر سه رویکرد اندازه گیری قابلیت مقایسه صورت های مالی کمتر از سطح خطای مورد پذیرش (۵ درصد)

بوده و الگوهای رگرسیونی به شکل خطی معنادار است. آماره دوربین واتسون نیز برای کلیه رویکردها در محدوده قابل قبول (۲/۵-۱/۵) قرار دارد و نشان می‌دهد همبستگی بین اجزاء خطای در الگوها وجود ندارد. با توجه به پایین بودن سطح معناداری آماره t از سطح خطای مورد پذیرش برای ضریب β_1 در هر سه رویکرد اندازه‌گیری قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، نتایج آزمون نشان می‌دهد در سطح شرکت‌های با مالکیت نهادی پایین بین عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی رابطه مثبت و به لحاظ آماری معناداری وجود دارد. اما یافته‌های پژوهش با توجه به بالا بودن سطح معناداری آماره t از سطح خطای مورد پذیرش برای ضریب β_3 در هر سه رویکرد اندازه‌گیری قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، نتایج آزمون نشان می‌دهد در سطح شرکت‌های با مالکیت نهادی پایین بین عملکرد نامطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی رابطه آماری معناداری وجود ندارد. ضریب تعیین رگرسیون در سطح شرکت‌های با مالکیت نهادی پایین نیز بر اساس قابلیت مقایسه صورت‌های مالی نسبت‌های ارزشیابی نسبی به ترتیب برابر با ۰/۲۲۴ و ۰/۲۱۵ بوده و بر اساس الگوی اندازه‌گیری **دیفرانکو و همکاران (۲۰۱۱)** برابر با ۰/۱۰۷ می‌باشند.

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش ارتباط عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی در دو بعد عملکرد مطلوب و عملکرد نامطلوب با قابلیت مقایسه صورت‌های مالی با تأکید بر مالکیت سهام‌داران نهادی مورد بررسی قرار گرفت. همچنین به جهت بررسی چگونگی تأثیر عملکرد مطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی نسبت به عملکرد نامطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی از الگوی نامتقارن استفاده شده است. نتایج پژوهش مطابق مبانی نظری نشان می‌دهد بین عملکرد مطلوب در مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی ارتباط مثبت وجود داشته و این ارتباط مثبت در شرکت‌های با مالکیت نهادی بالا تشدید نیز می‌شود. همچنین یافته‌ها نشان می‌دهند بین عملکرد نامطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی ارتباط منفی وجود داشته و این ارتباط منفی در شرکت‌های با مالکیت نهادی بالا، تشدید می‌شود. یافته‌های پژوهش در آزمون اعتبارسنجی و استحکام نتایج با استفاده از الگوی اندازه‌گیری قابلیت مقایسه صورت‌های مالی **دیفرانکو و همکاران (۲۰۱۱)** نیز تأیید شده است. همچنین یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد نتایج مربوط به الگوی اندازه‌گیری قابلیت مقایسه مبتنی بر نظریه ارزش‌گذاری نسبی ارائه شده توسط **بابایی و همکاران (۱۳۹۹)** به نسبت الگوی دیفرانکو و همکاران از ضریب تبیین بالاتری نیز برخوردار هستند. علاوه بر این، یافته‌ها نشان می‌دهند تفکیک ابعاد مطلوب و نامطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی در تبیین قابلیت مقایسه صورت‌های مالی شواهد مفیدی را ارائه می‌نماید.

به طور خلاصه، یافته‌های این پژوهش مطابق با این دیدگاه است که شرکت‌های با عملکرد مطلوب (نامطلوب) در مسئولیت‌پذیری اجتماعی بیشتر (کمتر) تمایل برای رعایت استانداردهای حسابداری داشته و کمتر (بیشتر) درگیر رفتارهای فرصت‌طلبانه مدیریتی می‌باشند، در نتیجه سطح قابلیت مقایسه صورت‌های مالی آنها بالا (پایین) خواهد بود. بنابراین، دیدگاه نظریه ذینفعان مبنی بر ارتباط مثبت عملکرد مطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه تأیید می‌شود و از این رو می‌توان نتیجه گرفت مدیران شرکت‌ها برای پوشش رفتارهای فرصت‌طلبانه خود نسبت به ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی

اقدام نکرده و نگرانی‌های اخلاقی، آن‌ها را به سمت تهیه گزارش‌های مالی با کیفیت سوق می‌دهد. همچنین بر اساس نظریه فرضیه کارا، حضور سهام‌داران نهادی موجب تقویت ارتباط مثبت بین عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه صورت‌های مالی می‌شود.

نتایج این پژوهش به طور مستقیم و غیرمستقیم همسو با نتایج پژوهش‌های دیفرانکو و همکاران (۲۰۱۱)، کیم و همکاران (۲۰۱۴)، استالینگز (۲۰۱۷) و وانگ و همکاران (۲۰۲۰) بوده و مطابق با یافته‌های پژوهش رأس^{۵۳} و همکاران (۲۰۲۰) نمی‌باشد. در راستای نتایج بدست آمده به سرمایه‌گذاران پیشنهاد می‌شود در تصمیمات سرمایه‌گذاری خود به تأثیر مثبت عملکرد مطلوب مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر سطح قابلیت مقایسه در صورت‌های مالی در تمام شرکت‌ها به ویژه شرکت‌های با مالکیت نهادی بالا توجه کنند. همچنین به سطح نامطلوب عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی نیز به عنوان عاملی برای کاهش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی توجه نمایند. همچنین به تدوین کنندگان مقررات (همچون سازمان بورس و اوراق بهادار و سازمان حسابرسی) در راستای تأثیر مثبت مسئولیت‌پذیری اجتماعی بر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی پیشنهاد می‌شود در سیاست‌گذاری‌های خود به ارتقاء سطح عملکرد مسئولیت‌پذیری اجتماعی و قابلیت مقایسه در صورت‌های مالی که یکی از عوامل مهم در کاهش عدم تقارن اطلاعاتی است، اهتمام جدی داشته باشند. به سازمان بورس و اوراق بهادار در راستای حفاظت از حقوق سرمایه‌گذاران نیز توصیه می‌شود ساختار گزارش‌گری سازوکارهای مربوط به ایفاء مسئولیت‌پذیری اجتماعی را در قالب یک گزارش استاندارد فراهم نمایند.

تقدیر و تشکر

از داوران و استادان ارجمند، که با دقت نظر و ارائه پیشنهادهای ارزنده باعث غنی‌تر شدن مقاله حاضر شدند، صمیمانه قدردانی می‌شود.

یادداشت‌ها

1. El Ghouli	2. Gao	3. Ge and Liu
4. Goss and Roberts	5. Attig	6. Drago
7. Harjoto and Laksmana	8. Benlemlih and Bitar	9. Bhandari and Javakhadze
10. Davis	11. Hoi	12. Lanis and Richardson
13. Kim	14. Lee	15. Wans
16. Financial accounting standards board (FASB)	17. De franco	18. Barth
19. Zhang	20. Endrawes	21. Wang
22. Hsu	23. Kotchen and Moon	24. Chen
25. Donaldson and Preston	26. Freeman	27. Godos
28. Linthicum	29. Jensen	30. Hemingway and Maclagan
31. Petrovits	32. Surroca and Tribó	33. Ben-Amar and Belgacem
34. Lange and Washburn	35. Baumeister	36. Birnbaum
37. Wojciszke	38. Chatterji	39. Mishina
40. Price and Sun	41. Koh and Tong	42. Gillan and Starks
43. Navissi and Naiker	44. Kapopoulos and Luazaretou	45. Bichara
46. Park and Ha	47. Hexun.com	48. Stallings
49. Sohn	50. Choi and Pae	51. Chih
52. Cascino & Gassen	53. Ross	

منابع

- اخگر، محمد امید؛ داودی، سمیره. (۱۳۹۸). بررسی توانایی سیستم حسابداری شرکت در ارائه اطلاعات قابل مقایسه و مدیریت سود. *مجله دانش حسابداری*، ۱۱۳-۹۱.
- بادآور نهندی، یونس؛ بابایی، قادر. (۱۳۹۸). ارتباط قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و ریسک سقوط قیمت سهام با تأکید بر نقش عدم تقارن اطلاعاتی. *پژوهش‌های کاربردی در گزارشگری مالی*، ۱۷۳-۲۰۶.
- بابایی، قادر؛ پاک مرام، عسگر؛ بادآور نهندی، یونس؛ رضایی، نادر. (۱۳۹۹). الگوی سنجش قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر اساس تئوری ارزش‌گذاری نسبی. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۷(۴)، ۵۸۰-۵۴۶.
- برادران حسن زاده، رسول؛ بادآور نهندی، یونس؛ حسین بابایی، قادر. (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین برخی مکانیزم‌های حاکمیت شرکتی با ارزش ایجاد شده برای صاحبان سهام و ارزش افزوده اقتصادی. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۱۹(۲)، ۱۶-۱.
- حاجیها، زهره؛ چناری بوکت، حسن. (۱۳۹۶). قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و مدیریت سود واقعی. *پژوهش‌های حسابداری مالی*، ۹(۳)، ۴۸-۳۳.
- حاجیها، زهره؛ رجب دری، حسین. (۱۳۹۷). بررسی تأثیر کیفیت کمیته حسابرسی بر سطح افشای مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت. *پژوهش حسابداری و حسابرسی*، ۸(۴)، ۱۲۲-۱۰۵.
- حاجیها، زهره؛ سرافراز، بهمن. (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها و هزینه حقوق صاحبان سهام در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *پژوهش‌های تجربی حسابداری*، ۴(۴)، ۱۰۵-۱۲۳.
- خزائی، مهدی؛ زلفی، حسن؛ افلاطونی، عباس. (۱۳۹۸). تأثیر توانایی مدیریت بر میزان قابلیت مقایسه صورت‌های مالی. *مجله دانش حسابداری*، ۱۰(۲)، ۴۲-۲۱.
- زلفی، حسن؛ افلاطونی، عباس؛ خزائی، مهدی. (۱۳۹۶). عوامل مؤثر بر قابلیت مقایسه صورتهای مالی. *فصلنامه حسابداری مالی*، ۹(۳۵)، ۲۵-۱.
- ستایش، محمدحسین؛ کاظم نژاد، مصطفی. (۱۳۸۹). بررسی تأثیر ساختار مالکیت و ترکیب هیئت مدیره بر سیاست تقسیم سود شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران. *مجله دانش حسابداری*، ۱۱(۱)، ۵۱-۲۹.
- عظیمی، معجد؛ گنجی ارجنکی، سمیه. (۱۳۹۵). تأثیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت بر کیفیت گزارشگری مالی. *مطالعات حسابداری و حسابرسی*، ۵(۱۷)، ۱۱۱-۹۶.
- فرجی، امید؛ سجادپور، رضا؛ رفیعی، مرتضی؛ برجی، پریسا. (۱۳۹۹). قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، رقابت بازار محصول و اجتناب مالیاتی. *پژوهش‌های حسابداری مالی*، ۱۲(۳)، ۴۴-۲۳.
- کردستانی، غلامرضا؛ تاتلی، رشید. (۱۳۹۳). ارزیابی توان پیش‌بینی الگوهای ورشکستگی (مقایسه الگوهای اولیه و تعدیل شده). *دانش حسابرسی*، ۱۴(۵۵)، ۷۰-۵۱.
- کیا، علی؛ صفری گرابلی، مهدی. (۱۳۹۶). قابلیت مقایسه صورت‌های مالی، مدیریت سود تعهدی و مدیریت واقعی سود. *دانش حسابداری مالی*، ۴(۲)، ۱۳۷-۱۱۵.
- مهرانی، ساسان؛ مرادی، محمد؛ اسکندر، هدی. (۱۳۸۹). رابطه نوع مالکیت نهادی و حسابداری محافظه کارانه. *پژوهش‌های حسابداری مالی*، ۲(۱)، ۶۲-۴۷.
- مهربان‌پور، محمدرضا؛ کاظم‌پور، مرتضی؛ اسماعیل بیگی، فروغ. (۱۳۹۶). تبیین رابطه متقابل بین مسئولیت‌پذیری اجتماعی و نظام راهبری شرکتی با استفاده از معادلات هم‌زمان. *حسابداری سلامت*، ۵(۲)، ۱۲۹-۱۱۲.
- مشایخی، بیتا؛ سیدی، سیدجلال. (۱۳۹۴). راهبری شرکتی و اجتناب مالیاتی. *مجله دانش حسابداری*، ۶(۲۰)، ۱۰۳-۸۳.
- موسوی، سید احمد؛ رضایی، فرزین؛ شاه ویسی، فرهاد. (۱۳۹۶). تبیین ایفای مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکت‌ها و تأثیر آن بر خصوصیات کیفی اطلاعات مالی. *حسابداری مدیریت*، ۱۰(۳۳)، ۱۰۸-۸۹.

نوری فرد، یداله؛ کاظمی، ژاله. (۱۳۹۸). رابطه قابلیت مقایسه صورت‌های مالی و ریسک سقوط مورد انتظار قیمت سهام. *تحقیقات حسابداری و حسابرسی*، ۱۱(۴۴)، ۱۰۷-۱۲۴.

هاشمی دهچی، مجید؛ ایزدی نیا، ناصر؛ امیری، هادی. (۱۳۹۹). تأثیر قابلیت مقایسه صورت‌های مالی بر مربوط بودن اطلاعات حسابداری با تأکید بر نقش سرمایه‌گذاران متخصص و عدم تقارن اطلاعاتی. *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۲۷(۳)، ۴۹۴-۴۷۳.

واعظ، سید علی؛ انواری، ابراهیم؛ رودبارشجاعی، علی؛ کریمی، زینب. (۱۳۹۷). تأثیر استقلال اعضای هیئت مدیره و تمرکز مالکیت بر ابعاد مسئولیت‌پذیری اجتماعی. *فصلنامه حسابداری مالی*، ۱۰(۳۹)، ۱۱۱-۱۴۰.

وحیدی الیزایی، ابراهیم؛ فخاری، ماندانا. (۱۳۹۴). تأثیر مسئولیت‌پذیری اجتماعی شرکتی بر عملکرد مالی شرکت. *تحقیقات حسابداری و حسابرسی*، ۷(۲۷)، ۹۹-۸۲.

References

- Akhgar, M.O., Davoodi, S. (2019). Relationship between accounting comparability and accrual-based and real earnings management. *Journal of Accounting Knowledge*, 10(1), 91-113 [In Persian].
- Attig, N., El Ghouli, S., Guedhami, O., Suh, J. (2013). Corporate social responsibility and credit ratings. *Journal of Business Ethics*, 117(4), 679-694.
- Azimi, M., Ganji Arjangi, S. (2016). The impact of corporate social responsibility (CSR) on financial reporting quality. *Accounting and Auditing Studies*, 5(17), 96-111 [In Persian].
- Babaei, G., Pakmaram, A., Badavar Nahandi, Y., Rezaei, N. (2021). A model for measuring the comparability of financial statements based on the relative valuation theory. *Accounting and Auditing Review*, 27(4), 546-580 [In Persian].
- Badavar Nahandi, Y., Babaei, G. (2019). The relationship between financial statements comparability and stock price crash risk with an emphasis on the role of information asymmetry. *Applied Research in Financial Reporting*, 8(1), 173-206 [In Persian].
- Baradaran Hassanzadeh, R., Badavar Nahandi, Y., Hossein Babaei, G. (2012). A survey of the relationship between corporate governance with created shareholder value (CSV) and economic value added (EVA). *Accounting and Auditing Review*, 19(2), 1-16 [In Persian].
- Barth, M.E., Landsman, W.R., Lang, M., Williams, C. (2012). Are IFRS based and US GAAP-based accounting amounts comparable? *Journal of Accounting and Economics*, 54(1), 68-93.
- Baumeister, R.F., Bratslavsky, E., Finkenauer, C., Vohs, K.D. (2001). Bad is stronger than good. *Review of General Psychology*, 5(4), 323-370.
- Ben-Amar, W., Belgacem, I. (2018). Do socially responsible firms provide more readable disclosures in annual reports? *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 25(5), 1009-1018.
- Benlemlih, M., Bitar, M. (2018). Corporate social responsibility and investment efficiency. *Journal of Business Ethics*, 148(3), 647-671.
- Bhandari, A., Javakhadze, D. (2017). Corporate social responsibility and capital allocation efficiency. *Journal of Corporate Finance*, 43, 354-377.
- Bichara, L.Z. (2008). Institutional ownership and dividend policy: A framework based on tax clientele, information signaling and agency costs. *Ph.D Dissertation*. University of North Texas.
- Birnbaum, M.H. (1972). Morality judgments: Tests of an averaging model. *Journal of Experimental Psychology*, 93(1), 35-42.
- Cascino, S., Gassen, J. (2015). What drives the comparability effect of mandatory IFRS adoption?. *Review of Accounting Studies*, 20(1), 242-82.
- Chatterji, A.K., Levine, D.I., Toffel, M.W. (2009). How well do social ratings actually measure corporate social responsibility? *Journal of Economics and Management Strategy*, 18(1), 125-169.

- Chen, Y., Podolski, E.J., Rhee, S.G., Veeraraghavan, M. (2017). Do progressive social norms affect economic outcomes? Evidence from corporate takeovers. *Journal of Empirical Finance*, 41(C), 76–95.
- Chih, H.L., Shen, C.H., Kang, F.C. (2008). Corporate social responsibility, investor protection, and earnings management: Some international evidence. *Journal of Business Ethics*, 79(1–2), 179–198.
- Choi, T.H., Pae, J. (2011). Business ethics and financial reporting quality: Evidence from Korea. *Journal of Business Ethics*, 103, 403–427.
- Davis, A.K., Guenther, D.A., Krull, L.K., Williams, B.M. (2016). Do socially responsible firms pay more taxes? *The Accounting Review*, 91(1), 47–68.
- De Franco, G., Kothari, S.P., Verdi, R.S. (2011). The benefits of financial statement comparability. *Journal of Accounting Research*, 49(4), 895–931.
- Donaldson, T., Preston, L.E. (1995). The stakeholder theory of the corporation: Concepts, evidence, and implications. *Academy of Management Review*, 20(1), 65–91.
- Drago, D., Carnevale, C., Gallo, R. (2019). Do corporate social responsibility ratings affect credit default swap spreads? *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 26(3), 644–652.
- El Ghouli, S., Guedhami, O., Kwok, C.C., Mishra, D.R. (2011). Does corporate social responsibility affect the cost of capital? *Journal of Banking and Finance*, 35(9), 2388–2406.
- Endrawes, M., Feng, Z., Lu, M., Shan, Y. (2018). Audit committee characteristics and financial statement comparability. *Accounting & Finance*, 1, 1–35.
- Faraji, O., SajadPour, R., Rafiee, M., Borji, P. (2020). Financial statement comparability, product market competition and tax avoidance. *Journal of Financial Accounting Research*, 12(3), 23–44 [In Persian].
- Financial Accounting Standards Board. (1980). *Qualitative characteristics of accounting information*. Statement of Financial Accounting Concepts no (p. 2). Norwalk, CT: FASB.
- Financial Accounting Standards Board. (2010). *Conceptual framework for financial reporting*. Statement of Financial Accounting Concepts no (p. 8). Norwalk, CT: FASB.
- Freeman, R.E. (2010). *Strategic management: A stakeholder approach*. Cambridge university press, Boston.
- Gao, F., Lisic, L.L., Zhang, I.X. (2014). Commitment to social good and insider trading. *Journal of Accounting and Economics*, 57(2–3), 149–175.
- Ge, W., Liu, M. (2015). Corporate social responsibility and the cost of corporate bonds. *Journal of Accounting and Public Policy*, 34(6), 597–624.
- Gillan, S.G., Starks, L.T. (2003). A survey of shareholder activism: Motivation and empirical evidence. *Contemporary finance digest*, 2(3), 10–38.
- Godos-Díez, J.L., Fernández-Gago, R., Martínez-Campillo, A. (2011). How important are CEOs to CSR practices? An analysis of the mediating effect of the perceived role of ethics and social responsibility. *Journal of Business Ethics*, 98(4), 531–548.
- Goss, A., Roberts, G.S. (2011). The impact of corporate social responsibility on the cost of bank loans. *Journal of Banking and Finance*, 35(7), 1794–1810.
- Hajiha, Z., Chenari Booket, H. (2017). Financial statements comparability and real earnings management. *Journal of Financial Accounting Research*, 9(3), 33–48 [In Persian].
- Hajiha, Z., Rajabdari, H. (2019). The effect on the quality of the audit committee on disclosure level of corporate social responsibility. *Journal of accounting, accountability and society interests*, 8(4), 105–122 [In Persian].
- Hajiha, Z., Sarfaraz, B. (2015). The relation between corporate social responsibility and cost of equity capital of firms listed in Tehran Stock Exchange. *Empirical Research in Accounting*, 4(4), 105–123 [In Persian].
- Harjoto, M., Laksmana, I. (2018). The impact of corporate social responsibility on risk taking and firm value. *Journal of Business Ethics*, 151(2), 353–373.

- Hashemi Dehchi, M., Izadinia, N., Amiri, H. (2020). The effect of financial statement comparability on the relevance of accounting information with emphasis on the role of sophistication investors and information asymmetry. *Accounting and Auditing Review*, 27(3), 473-494 [In Persian].
- Hemingway, C.A., MacLagan, P.W. (2004). Managers' personal values as drivers of corporate social responsibility. *Journal of Business Ethics*, 50(1), 33-44.
- Hoi, C.K., Wu, Q., Zhang, H. (2013). Is corporate social responsibility (CSR) associated with tax avoidance? Evidence from irresponsible CSR activities. *The Accounting Review*, 88(6), 2025-2059.
- Hsu, A., Koh, K., Liu, S., Tong, Y.H. (2019). Corporate social responsibility and corporate disclosures: An investigation of investors' and analysts' perceptions. *Journal of Business Ethics*, 158(2), 507-534.
- Jensen, M.C. (2001). Value maximization, stakeholder theory, and the corporate objective function. *Journal of Applied Corporate Finance*, 3(14), 8-21.
- Kapopoulos, P., Lazaretou, S. (2007). Corporate ownership structure and firm performance: Evidence from Greek firms. *Corporate Governance: An International Review*, 15(2), 144-158.
- Khazaei, M., Zalaghi, H., Aflatooni, A. (2019). Impacts of management ability on of financial statement comparability. *Journal of Accounting Knowledge*, 10(2), 21-42 [In Persian].
- Kim, Y., Li, H., Li, S. (2014). Corporate social responsibility and stock price crash risk. *Journal of Banking and Finance*, 43, 1-13.
- Kim, Y., Park, M.S., Wier, B. (2012). Is earnings quality associated with corporate social responsibility? *The Accounting Review*, 87(3), 761-796.
- Kiya, A., Safari Gerayli, M. (2017). Financial statements comparability, accrual-based earnings management, real earnings management, an empirical test of Tehran Stock Exchange. *Journal of Financial Accounting Knowledge*, 4(2), 115-137 [In Persian].
- Koh, K., Tong, Y.H. (2013). The effects of clients' controversial activities on audit pricing. *Auditing: A Journal of Practice and Theory*, 32(2), 67-96.
- Kordestani, G., Tatli, R. (2014). The Evaluation of prediction ability of Bankruptcy models: primary versus adjusted models. *Journal of Audit Science*, 14(55), 51-70 [In Persian].
- Kotchen, M., Moon, J.J. (2012). Corporate social responsibility for irresponsibility. *The B.E. Journal of Economic Analysis & Policy*, 12(1), 1-23.
- Lange, D., Washburn, N.T. (2012). Understanding attributions of corporate social irresponsibility. *Academy of Management Review*, 37(2), 300-326.
- Lanis, R., Richardson, G. (2015). Is corporate social responsibility performance associated with tax avoidance? *Journal of Business Ethics*, 127(2), 439-457.
- Lee, D. (2017). Corporate social responsibility and management forecast accuracy. *Journal of Business Ethics*, 140(2), 353-367.
- Lee, M.G., Kang, M., Lee, H.Y., Park, J.C. (2016). Related-party transactions and financial statement comparability: Evidence from South Korea. *Asia-Pacific Journal of Accounting and Economics*, 23(2), 224-252.
- Linthicum, C., Reitenga, A.L., Sanchez, J.M. (2010). Social responsibility and corporate reputation: The case of the Arthur Andersen Enron audit failure. *Journal of Accounting and Public Policy*, 29(2), 160-176.
- Mashaykhi, B., Seyyedi, S. (2015). Corporate governance and tax avoidance. *Journal of Accounting Knowledge*, 6(20), 83-103 [In Persian].
- Mehrabanpour, M., Kazempour, M., Esmaeil Beigi, F. (2017). Explaining the mutual relationship between social responsibility and corporate governance by using simultaneous equations system. *Journal of Health Accounting*, 5(2), 112-129 [In Persian].
- Mehrani, S., Moradi, M., Eskandar, H. (2010). The relationship between type of institutional ownership and conservative accounting. *Journal of Financial Accounting Research*, 2(1), 47-62 [In Persian].

- Mishina, Y., Block, E.S., Mannor, M.J. (2012). The path dependence of organizational reputation: How social judgment influences assessments of capability and character. *Strategic Management Journal*, 33(5), 459–477.
- Mousavi, S., Rezaei, F., Shahveisi, F. (2017). Developing the corporate social responsibility Model and its impact on the qualitative characteristics of financial information. *Management Accounting*, 10(33), 89-108 [In Persian].
- Navissi, F., Naiker, V., (2006). Intuitional ownership and corporate value. *Managerial Finance*, 32(3), 247-256.
- Nouri Fard, Y., Kazemi, Z. (2019). Relationship between financial statement comparability and expected stock price crash risk. *Accounting and Auditing Research*, 11(44), 107-124 [In Persian].
- Park, H.J., Ha, M.H., (2020). Corporate social responsibility and earnings transparency: Evidence from Korea. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 3(27), 1498–1508.
- Petrovits, C.M. (2006). Corporate-sponsored foundations and earnings management. *Journal of Accounting and Economics*, 41(3), 335–362.
- Price, J.M., Sun, W. (2017). Doing good and doing bad: The impact of corporate social responsibility and irresponsibility on firm performance. *Journal of Business Research*, 80, 82–97.
- Ross, J., Shi, L., Xhi, H. (2020). The determinants of accounting comparability around the world. *Asian Review of Accounting*, 28(1), 69-88.
- Setayesh, M., Kazemnejad, M. (2012). The effects of ownership structure and board composition on the dividend policy of the listed firms in Tehran Stock Exchange (TSE). *Journal of Accounting Knowledge*, 1(1), 29-51 [In Persian].
- Sohn, B.C. (2016). The effect of accounting comparability on the accrual-based and real earnings management. *Journal of Accounting and Public Policy*, 35(5), 513-539.
- Stallings, A.M. (2017). Financial statement comparability and investor responsiveness to earnings news. *Journal of Accounting and Finance*, 17(4), 73-97.
- Surroca, J., Tribó, J.A. (2008). Managerial entrenchment and corporate social performance. *Journal of Business Finance and Accounting*, 35(5–6), 748–789.
- Vaez, S.A., Anvari, E., Roudbar Shojaei, A., Karimi, Z. (2019). The impact of independence of board members and ownership concentration on the legal, economic and moral dimensions of social responsibility. *Quarterly Financial Accounting Journal*, 10(39), 111-140 [In Persian].
- Vahidi Elizaie, E., Fakhari, M. (2015). The impact corporate social responsibility on the corporate financial performance of companies listed in Tehran Stock Exchange. (TSE). *Accounting and Auditing Research*, 7(27), 82-99 [In Persian].
- Wang, F., Zhang, Z., Xu, L. (2020). Corporate social responsibility and financial statement comparability: Evidence from China. *Journal of Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 3(27), 1375–1394.
- Wans, N. (2020). Corporate social responsibility and market-based consequences of adverse corporate events: Evidence from restatement announcements. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 35(2), 231–262.
- Wojciszke, B., Brycz, H., Borkenau, P. (1993). Effects of information content and evaluative extremity on positivity and negativity biases. *Journal of Personality and Social Psychology*, 64(3), 327–336.
- Zalaghi, H., Aflatooni, A., Khazaei, M. (2017). Investigating the determinants of financial statements comparability in Tehran Stock Exchange listed companies. *Quarterly Financial Accounting Journal*, 9(35), 1-25 [In Persian].
- Zhang, J.H. (2018). Accounting comparability, audit effort, and audit outcomes. *Contemporary Accounting Research*, 35(1), 245–276.